

3  
Incipit epla bti Eusebii ad dama suu por-  
tuensi epm et theodosiu iunioru senatore  
de morte glori confess. Iheo! doctor ex iunior.

**D**ilectissimo Damaso  
portuensi epō. et christiano  
theodosio romano senato-  
ri. Eusebius olim theoni-  
mi sanctissimi discipu-  
lus. nūc vobis eodē orbatu  
luē. Vni dolore et gaudi-  
ū suauissimū. a multisque  
multisq; modis deus olim  
locutus est nobis oībus p̄ suū dilectū filiū  
scm̄ iohannē de scripturis sc̄is. In virtu-  
tibus et p̄dignis multis. que p̄ illū fecit  
dñs ip̄e in medio nr̄. sicut vobis sc̄itis. de  
quo etiā nos testes sum⁹ qui eū vidimus  
et oculis nr̄is eius sc̄itatem p̄speximus  
et manus nr̄e contrectauerūt de uerbo ei⁹  
sc̄ie et doct̄ie. quibus uita manifestata  
est. Quod n̄ uidim⁹ et audiim⁹ annūcia-  
uimus vobis. **E**ram⁹ em̄ tāq; oues er-  
rantes erroribus et sup̄sticiosīs fabulis. n̄  
audiētes sanā doctrinā. sed conseruantes  
nobis pseudo p̄phetas. qui surgētes ī p̄p̄o.  
magis mendaces introducebāt sectas varie  
p̄diciois. donec iste illucescēt dies. qui t̄p̄  
sol refulgēs. quinquaginta annis et sex men-  
sibus multis laborib⁹ et erūp̄is. in lacri-  
bus et vigiliis. ut nobis frangeret panē



doctrinē desudans. tenebras erroris p̄fugās.  
et auctos a p̄dicatione liberans effulsit in tem-  
plo dei. Incipiensq; ab oriēte usq; ad occide-  
tem. auferens bella hēticorū. eorū artium  
conterēs. arma et scuta sua cōbussit igni.  
qm̄ in ip̄o posuit deus p̄digna sup̄ terrā ut  
nomē suū fieret in nationib; notū. **D**em  
p̄trāsienē usq; ad fines terre sanādo op-  
pressos ab hēticorū lacub; illuīnando  
mētēs hoīm. scripturarū emigmata reserā-  
do. soluendo nodos. obscura diluādādo. dubi-  
a exponēdo. confutādo et corrigēdo falsita-  
tes. et verissima ex linguis q̄mpluūm ad-  
unādo. ut nobis faceret vias uite. et nobis ad-  
implēt gaudio leticia et exultacōe. **T**em-  
plum dñi corroborauit. ut eius aditū istar-  
lucerne nō sub modio sed sup̄ candelabrū  
in dñi aula posite. dñice n̄r̄guū rore ple-  
nissime fecūditate. posteris omib; suorū  
verborū p̄ ceteris elegācia. singulari ex-  
cellencia excellenciū alijs omib; patē-  
fecit. ut nēnt in ciuitate habitacōis et  
locū gl̄e inuenirēt. et ne fierent velut  
p̄ores eorū gen; pamarū quos dilexit et  
libēt ab erroris p̄dicatione libēauit.

**Q**uoniam em̄ sūm sicut stipula an̄ facie  
venti. et sicut lutū platearū bal-  
buciēs loqui nesciens. nec verba  
plene formare valens. quid ip̄araar  
vobis carissimī p̄res et dñi sile laudib;.  
Juxta illud apli. **S**i linguis hoīm loq̄er



et angelorū genus suū laudandi necdū atti-  
gerem. **I**deo nō in arcu meo spabo. nē gla-  
dius meus saluabit me. sed dominus erit  
illuminatio mea. qui docuit me et docebit  
manū meā ad scribēdū. et diriget lingua  
meā ad loquēdū ut quoddā a sine balaam  
qm̄ p̄ius est regnū et impū. et dñat a  
mari usq; ad mare. et a flūme usq; ad t̄-  
mōs orbis terrarū. **I**n cuius cūcta sūt po-  
sita diuine. corā quo p̄adent reges. nec  
est qui possit sue volūtati obistere. qm̄ q̄-  
cumq; voluit fecit in terra in mari et in  
abissis. et sic lingua mea tāti viri meditati-  
tur laudē et nomē suū annūciabit vniūsis.  
**H**ic uere fuit ille israhelita. in quo dola-  
non fuit. electus scdm̄ cor dñi. ad loquēdū  
omnia que sibi mandauēat dñs. vniuersis  
gentib; et regib;. et doctor datus ī gentib;  
ut sentes euellēt. destrueret. et dissiparet.  
disperderet. et sapiām verā semīaret edi-  
ficaret atq; plantaret. **H**ic ē fr̄m a-  
mator. hic est qui p̄p̄lo xpiano tot librorū  
volūa ex linguis hebraicis et grecis in la-  
tīnā nō p̄uō pondē t̄nstrulit. **E**cce p̄m̄-  
tus officiū ordinauit. et totius sacre sep-  
ture a s̄p̄a fecit plana. **C**erte in huius lucē  
vidim; lumē. et pane sue salutis doct̄-  
ne pasci ambulam; usq; ad montē dei  
oreb;. **H**ic est flūmē aque viue splēdidū  
tq̄ cristallū. p̄cedēs de sede dei in me-  
dio ecclē ex vtrinq; pte eius lignū vite



afferens fructus tpe suo. cuius folia ligni sunt  
ad sanitatem gentium. **U**n. iste in populo suo mi-  
tissimus apparuit et deo dilectus et hominibus. **O**rat  
nunc pro ecclesia sancta. Vasa vero admirabile. omni orna-  
tu lapide precioso opus excelsum. **V**erumptamen de  
hoc quid plura dicam. cuius narrat celi gloriam.  
et opera scripturarum manuum eius annunciat fir-  
mamentum. nec sunt loquere neque sermones  
eius non audiant doctrine verba. cum in omni  
terram exiit sonus eius. **¶** **O** ineffabilis mi-  
sericordia saluatoris que tot gentium gentium  
cumulos in iherosolimo adunasti. ut que ple-  
ne solus possidet: pene nulli hominum nisi  
partialiter fas sit aspicere. **H**ic certe dux  
nostre fidei. ad se curretes in celi contrahit  
aure. Hunc pro ceteris precibus ornatum in-  
signibus dignitatum in cantilenis et in psalmis  
et opationibus et interpretationibus imitate se-  
quentes. cuius nota facta est populo virtus. quam im-  
pletus fuit quasi fluviu sapientia. **S**ed ut  
vera dicam iuxta illud regine saba. **M**aior  
est enim sapientia et opera sua quam rumor quem  
auditis. **Q**uoniam certe bonus est ille homo qui recto  
sunt corde. quam malicia semper odit. fecit  
enim mirabilia in terra nostra sub umbra illius  
sedimus et fructus eius dulcis gutturi nostro.  
**Q**uanta autem de eo audiuimus et cognoui-  
mus quoniam annuntiabimus: sed quam non sumus eloquens  
ab heri et nudius tertius. **U**t breuius dicam.  
si vultis accipe iohannes baptista ipse est. **V**terque  
virgo. Vterque heremita. **D**e iohanne



5  
diat. **E**rat iohes vestitus pilis camelorum in  
deserto. **D**e se idem iheonimg diat. **H**ere-  
bant sacco membra deformia et squalida ac-  
tis siti ethiopice carnis obduerat. **D**e ihoē  
iterū. locustas et mel silvestre edebat. **D**e  
se iterū iheonimg diat. **D**e abis et potu  
taceo. cum etiā monachi aqua frigida utā-  
tur. et coctū aliquid accepisse sit luxuria.  
**Q**uid plura. **I**lle p̄t iusticiā martir. iste  
vō et si eius p̄m materiale ferrū nō abstu-  
lit. tū martir p̄m nō ē exp̄s. **D**uplex  
nāq martirū est. unū suū iūbe gladiis  
impiorū. altm in infirmitatib⁹ et aduer-  
sitatibus in aīo paciēciā ~~tolēre~~ et custo-  
dire. **C**erte hic est v̄e martir. qui p̄pter  
iusticiā et māsuetudinē et salutiferē suē doc-  
trine verba. in hui⁹ mūdi lacinariū valle  
certamē forte a malorū retu vnilit⁹ sup-  
portauit. sciens qm̄ om̄ forci⁹ est sapiā.  
**R**ec ip̄e gessit in cōsp̄u dei. sed in om̄-  
bus tribulaciōib⁹ suis inuocās deū nō  
p̄cauit labijs suis. nec stultū aliquid  
dū locutus est. **T**aceo nāq quot tribula-  
tiones. labores. afflictiones. cruciatus ago-  
nes. flagella. fames. siti. amaritudines.  
carnis temptaciones. abstinentias. vigiliās.  
pregnationes. carnis macerationes nudita-  
tes ieiunia et erupnas. **E**t nō solū hec  
sed grauora et innumēabilia p̄t nomē  
ihū xpī in suo glōsissio p̄fessus est corpe



ut idem loquitur. **S**tabam in hēmo constitutus  
et in illa vasta solitudine que exusta solis ar-  
doribus horridū monachis prestat habita-  
culū. cogitans me romānis potiri dehijs.  
cotidie gemitus. cotidie lacrimę. et si quā me  
sopnus inmensē oppressisset repugnāte. nu-  
da humo vix ossa herentia collidebā. et cū  
essem socius scorpionū tū et ferarū. spe-  
choris intereā puellarū. et in frigido  
corpe. et p̄mortuo iam hōis sola libidini  
incendia pullulabat. **T**este deo mem̄ me  
diem iunxisse crebro cū nocte. nec a pecto-  
ris cessasse verberibz donec iūpēto dñō  
in me rediret tūquillitas. **F**lebā cōtinue  
et repugnāte carnem ebdomadarū media  
subiugabā. cellulā meā q̄ cogitatio nūq̄  
sciam p̄timeſceba. et michimet iratus et  
rigidus solus deserta penetraabā et  
sibi cōtūcia vallū et p̄rupta mōnū  
ternebā. illud mee miserie carnis erat  
ergastulū. **I**bi mee orōnis locus. **Q**uibus  
ergo infirmatus est et nō p̄p̄. Quibus ḡ  
scandalizatus ē et nō ille. **S**ed si in infir-  
mitatibz et laboribz laudādi sunt sc̄i.  
certe et hic laudādus. **V**enā ad cōtu-  
melias et p̄secutioēs. quas ab impiis et  
falsis p̄tulit fr̄ibz. in huius valle miserie.  
**Q**uid aliud in hoc mūdo sua fuit vita.  
nisi quedā iugis aduersus reprobos et im-  
pios. hēticorū et malorū oīm tuncos



pugna. cōtinuūq; certamē. sicut cū rugie  
runt ut leones heretici. qm̄ corripuit eos  
et tabescē fecit sicut aranea aīas eorum.  
et fructus eorū de terra p̄didit et semē  
eorū a filiis hōm. **A**peruerūt in eū cleici  
laiciq; dediti ora sua. et despexerūt eū. *et locuti sūt labijs  
dolosus et odio mi  
quo oderūt eum.*  
qm̄ eorū infectatus est vitā pessimā et c  
mina. **C**ircūdederūt eū canes multi. et  
thauri p̄ingues obfederūt eū. et insurrex  
erūt in eū testes iniqui. acietes linguas  
suas sicut serpētes. et venenū aspidū sub la  
bijs eorū. cogitantes malicias in corde suo.  
tota die constituētes p̄lia. supplantātes q̄  
sub eus. et fines extenderūt in laqueos  
pedibus eus ut delerent de terra mediorū  
eorū et eicerēt eū de nationib; ut ob  
p̄vū fieri victimis suis. **D**ixit romanum  
p̄lm̄ fuit magnificētia eus. et virtus ei  
mirabilis in verbis suis. et scūs in oib;  
opibus suis. alleuās torruētes. soluens  
compeditos. illuīnās cecos. et dirigēs ius  
tos. dāns fortitudinē et virtutē plebi  
dei. et q̄ tuba altisonā et annūciāns  
cunctis iniquis scelē. portas p̄torū et  
vectes ferreas cōfringens rūphica doct  
ne sue. **A**udiētes hec impij dissecabāt  
cordibus suis. stridētes dentib; suis in  
eū. cogitauerūt et locuti sūt nequicias. ar  
cū suū tetenderūt. et illū p̄auerūt. et in  
ip̄o p̄auerūt vasa mortis. **C**um autē ille



esset plenus spū scō. in orōibz et opibz bo-  
nis p̄seuerāb. vicia mortificāb. bona viui-  
ficāb. suscitāb de puluē egenu. et de se-  
tore erigēb paupem. qm̄ non in viribz eq̄.  
neqz in tabernaculis vni bñplacitū fuit sibi.  
**P**ec spauit in diuicijs. sed fortitudinē dñi  
roboratib. nō formidauit adueꝛsarios suos.  
sed sup̄ ip̄os correctionibz et doctrinibz sab̄ to-  
nauit. dāb impui regi suo. et sublimāb  
cornu xpi sui. alios docēb laborādo. sic.  
boni imitēb xpi. sciēb q nō coronabit. qui  
in agone certat. nisi legitime certauit.  
**V**identes aut̄ hec vni iniqui nati sūt et  
dolores cōprehēderūt. quia sunt gñacio p̄-  
ua et p̄usa. filij in quibz fides nō est in  
ip̄is. et exacerbauē cū in consilijs et  
abholiāciōibz suis ad p̄uiciā cōataue-  
rūt eū. et p̄dito consilio suē discipuliā. ves-  
te muliebri irridētes ei t̄p̄ vno luxurio-  
so et iniquo. impetū fecerūt vnaminit̄  
in eū et eiecerūt eū extra ciuitatē rōmā.  
At ille benignus pacēb hūilis et mani-  
fictus. eorū vesāme locū dāb. p̄uenēb  
post tergū suū oīā p̄ciā eorū. **R**ecedēb  
inde p̄grauit constantinopolē ad antisti-  
tē sanctissimū gregorium nazanzenū. **O** vir  
ineffabilis. **O** virtutū vas admirabile. **O**  
splendor pacē et lampas p̄fulgida.  
**O** dradema honoris et glorie. angulāb  
lapib fortissim. exemplar inocencie.  
colūpna aurea totius eccl̄ie. quito plus



3

tonderis. tanto minus confunderis. agnus quidem  
innocens. loquens pressus colla tot iugis. **G**ra  
tias ago deo meo. quod dignus habitus sum. ut  
me odiat mundus. **D**ao namque puenire ad cele  
ste gloria per infamia et bona fama. **U**tmā  
ob domini mei nomen atque iustitiam omnia mem  
fidelium turba persequat. **U**tmā in opprobrium me  
non solidius exurgat hic mundus tamen ut merear  
a christo laudari. **A**peruit autem celos patia eius  
quia confirmata semper fuit virtus glorie eius  
et in deo posuit firma fortitudinem suam. nec  
a domino unquam recessit cor eius. **A**raus forauit  
superatus est. et ipse accinctus est robore. et  
preualuit in infirmitate sua. et fortis factus  
est in bello. et dextera sua glorificata est  
in virtute. **D**extera manuum sua confregit mi  
nimos. quoniam adiutor et protector factus est sibi  
dominus in salutem. **E**t ideo cantemus domino quoniam  
magnifice fecit. amicumque hoc in universa  
terra. **H**auriamus aquas in gaudio de fon  
tibus saluatoris. **E**uanuerunt impij in cogi  
tationibus suis. quia obscuratum fuit insipiens  
cor eorum. **E**t credentes se esse sapientes. in ma  
liciosis suis stulti facti sunt. qui mutauerunt  
veritatem in mendacium. **N**ed tamen veritas de terra  
orta est. et iustitia de celo prospexit. **E**t enim  
fati in laqueum quem aperuerunt et in foueam  
quam fecerunt maderunt et iustus nunquam fuit con  
turbatus. quod dominus firmavit manum eius. **U**n  
sissimi patres et domini confideate unum iustum  
quoniam fidelis et iustus semper in domo domini fuit



ad docendū nob et illuīnādū ab scōdita tene  
brarū. et effugādū nequitiās pātorū. De quo  
nobis grandis ēet sermo et mēpretabilis  
ad dicendū. **S**ed nimis ībecillis fāis sum. q̄  
mā int̄ruit tremor ī ossa mea. et subtus  
me turbata sūt vestigia mea. ne nimis  
ascendā. **E**st em̄ angusta porta et ardua  
et abus ille solidus p̄fōrū est et sapientiū  
qui exēratatos hnt̄ sensus ad discretione.  
**Q**uāpt̄ nō modica relinqueb̄ difficilia et  
ardua tanti vni ineffabilis. cuius laudis ple  
na est terra. cuius splendor est sicut lūmē.  
et cornua sūt ī mambus eius. ad p̄ns sui  
exitus gloriosi aliqua breuiss̄e cupio enar.

**D**eus em̄ omnipotēs cuius n̄mā **||** rare  
p̄it an̄ facie sua qui et iustus est  
et rectū iudiciū suū. reddens mercedē labo  
rū scōrū suorū. pastor bonus et verus. ī mi  
sericordia disponēs om̄ia. et cōgregans  
oues suas ī sinu suo. nouiss̄ie diebus  
istis. cursu ītolleabili et oneroso agom̄is  
grūssimū ī quo et caro cōcupiscat adūsus  
sp̄m. et sp̄s adūsus carnē feliat cōsumato.  
portusq̄ iam diu cōcupito. de nauigatioē  
huius maris p̄cellosi. ī quo sūt reptilia  
innumēabilia. et inimicorū agm̄ia colluc  
tācia. ut decipiat et trucidēt rectos  
cordeq̄ iam optento suū dilāssimū filiū  
**H**ecōmū exitū toga mortalitatis et pu  
tredinis huius carnis īferrime p̄petue  
īmortalitatis brauo decoratū. ad celeste



atrū euocauit. **U**t illud qđ videbat hic in  
 enigmate. ibi videat facie ad facie. **Q**uem  
 cū extrema hora eius egredi de corpore vr-  
 geret. iam cōpletis nonaginta et sex annis.  
 febre estuans valida. suos circa se in unum  
 voluit esse filios. quos sicut nouellas plan-  
 taciones stabiluit a iuuetute sua. quorū vul-  
 tus luctu graues intus. ut puer et minor.  
 hys paulisper motus fletibus infremuit spū.  
 et lacrimas in me aliquitulum eleuans oculos  
 plana voce inquit. **F**ili mi eusebi. aristas  
 mutiles proprias lacrimas. **R**one vanū est  
 super defunctū fundere lacrimas. **Q**uibus vniuers  
 non videbit huius corporis solutionē. qđ semel  
 locutus est deus audeb contradiere. et nō  
 ullū resistere posse sue voluntati. **I**am fili  
 rogo non secundū carnē ambules. sed define.  
**C**erte me huiusmodi arma carnalia non sunt.  
**D**einde vultu hylari et iocūdo. alacri vo-  
 ce ceteros alloquens filios exclamauit. **C**esset  
 maior. luctus abeat. sit omnium vna vox gaude-  
 re. qm̄ ecce tūc acceptabile. ecce dies iubi-  
 lationis et leticie p̄ oībus diebus uite mee.  
**I**n quo fidelis dñs in verbis suis et factis  
 in omnibus opibus suis aperit manū suā ut  
 meā exule animā huiusq; in carce mortis  
 huius. ob reatus mei genitoris adeo reuocet  
 ad supernā patriam. recuperatā filij sui sanguine  
 p̄posito. **R**olite filij mei dilactissimi quos spū  
 habui in visceribus caritatis impedire gra-  
 diū meū. ne prohibeatis reddere terre qđ



sui est. **C**orpus meū statim eruite. tunc date ex quo  
fuit est. ut redeat unde venit. **Q**uibus finitis verbis.  
omnes fratres lacrimis madefacti. denudantes suū sac-  
tissimū corpus. ita squalidū et deforme abstine-  
rent. quod quidē terribile auctorū visu cernebat.  
**S**cilicet tanta erat affectus macie. ut ossa eius potui-  
ssent per articulos numerari. sic verberibus crucien-  
tatur. ut leprosi potius corpus crederent. **Q**uod nuda  
humo tradiderunt per terram. et ipsum sacro linteolo  
coopernerunt. **A**t ubi unde terre sensit aspi-  
ritate. nimium iocundatus. cōsiliis ad fratres pre-  
dolore et angustia lacrimarū fontibus mundan-  
tes inquit. **H**ortor vos tam mei et dilectissimi  
filij quos genui et cupio in visceribus ihesu christi  
per caritatem et dilectionem qua dilexi vos. ut paci-  
fici nunc pacem habeatis. **D**ecet enim vos tam  
dei ministros domesticos et amicos. ad spūa-  
lia anhelare. ut sitis ab his ad exemplū. **V**os  
qui spūales estis curistas instructiosas fun-  
ditis lacrimas. **P**atrum recordatio vobis spūa-  
les inducat. **T**am prompti estote ad lacri-  
mas sicut fustis ad culpā. **S**i quis moritur.  
non flete. nam si malus per penitentiam a morte  
surgit. angeli gaudent in rebus. certe si bonus  
propter moritur. angeli dolent. **N**e vobis non tamquam  
moriētē lugeatis. sed mecum tamquam portū salu-  
tis attingētē gaudeatis. **Q**uid mirabile illius mi-  
seria huius vite qua tot circumdantur dolorū et pas-  
sionū agnibus. ut nulla pene hora sit in qua  
vivēs quicūque homo a dolore immunis potest  
esse. **S**i duces undique angustiat timore. ne



qd' possideat amittat. **S**i paup. nūq̃ quiesc.  
 ut inueniat. **I**n bono. hinc dyaboli timet pi-  
 cula. hinc ne nauis mortalis corpis in huius  
 mundi pelago naufraget. nō mediocriter pti-  
 mescat. **I**dem nulla sexus uel etas ul' con-  
 diao doloris tñsit exp̃s. quousq̃ in hac ma-  
 net miseria uite. **S**i quid in me terminat me-  
 um impediēs iter. dolete. **A**eu quot nauigā-  
 tū p hoc mare magnū et spaciosū. in quo  
 sunt tot diuersa genera inimicorū. secūdi  
 cuiuslibet virū quātitatē colluctācia. p̃ mul-  
 tā nauigādī felicitatē. post multas victorias  
 iam credētes finē cape poptatū. aliq̃ dya-  
 bolica suggestione in hac hora ad laqueū p̃dia-  
 gms sua indiscreione puenērūt. **A**eu q̃t  
 hic et vita recōmēdat et fama. quibz om-  
 nī p̃tī cōsensu dūa moris timet et ruina.  
**I**dem dū uiuitis timeatis fr̃es. p̃ncipiū sa-  
 piē timor dñi. vita m̃a m̃līcia est sup̃ trā.  
 qui hic uicē. alibi coronabit. dū hac pelle  
 tegim̃. nulla nobis m̃st certa victoria. **S**i m̃-  
 genitor timuisset. nūq̃ cecidisset. **P**riapū  
 om̃i malorū. sui p̃sumptio. **Q**ui nō timet  
 de se p̃sumit. **Q**uō m̃ latrones quibz om̃is  
 tuus diuis securus gradit. **E**aluator qd' nob  
 aliud docet. nisi timē. **V**igilate inquit. qz  
 nescitis qua hora fur venturū sit. **S**i si sci-  
 ret p̃sumptio qua hora venturū esset. vi-  
 gilaret utiqz et nō sinet domū suā p̃fodi.  
**D**ūm ille clauiger petri. sobriū inquit  
 estote fr̃es et uigilate. qz aduersarij ṽr



dyabolus tamen leo rugiens circuit querens quem deuoret. Nemo enim serpentem cum securitate habitat. Qui sanctior et sapientior est. plus semper timeat. Nam qui alacris est cadens. maiores casus recipit. Ecce dyaboli anima elata est. De malis non curat quia sui sunt. Cecidit ille sapiens salomō. cecidit et dauid eius genitor. elatus secundum cor domini. **T**imeatis fratres. Iterum rogo vndique timeatis. quia beatus est vultumens dominum. Item si consistat aduersus eum castrum. non timebit cor eius. Si exsurrexerit in eum pluu. in hoc sperabit. Perfectus dei timor foris vanum mittit timorem. timorem vanum non habet caritatem. caritas et timor dei vnum sunt. Considerans enim hec propheta clamans dicebat. Confige timore tuo carnes meas. Quibus ex vobis est aspicere videri dies bonos. accedat huc et illuminet. et facies sua non confundet. Qui timet deum facit bona. et demorabitur in bonis anima eius. et semen eius hereditate possidebit terram. quoniam firmanum tuum est dominus timetibus eum. et testamentum quoniam ut manifestet illis. Si quid boni facitis. cum magna cautela timeatis. multi bona faciunt. quorum fructus subripit humane laudis appetitus. Dece fuerunt vngues. et tamen medicum a celi ostio sunt excluse. Heu qui hodie sacro sunt renati baptismo. epiano funguntur nomine. quibus foret melius non fuisse. Est enim gehennalis pena paganorum infinito minor. quam malorum christianorum. **P**er



na non foret talit maior ps. **F**raus vndiq sa  
na. vnico submergit foraminē. Ernuet hoies  
in hac lata solitudine. Alij colla auaricie iugo  
submittetes. Alij luxurie feditate. ut turpissie  
sues deturpati. Alij circa mutua diripienda  
occupati. Vn abiecto vni vfu. coopantes ut  
iuncta inspicia. et vtrina silēs essent illis.  
viam ciuitatis noue iherlm non inuenerūt. In  
regnu celoru rebus nullus ingredit. Cen  
tiplo est arta via eius qm credit. quib larga  
sit vē timētibz. Timēti rēturion. p mittit  
xpc ad eū accede. psumēti regulo cū illo  
xpc ire denegat. Vē nō omīs obediunt  
eliāgelio. Veniet tpc dicebat apls. i q.  
sana doctna nō sustinebūt hoies. Plures  
pdiāt. sed nō omīs veritate pdiāt. Sipli  
cū corda in pāis alligāt. alligāt onēā gra  
uia in pāis mīmīs. in gūibus oculo tñseūt  
**E**t em **De doctoribus** cōmūete.  
doctor falsus. gladius acutus anceps.  
Hic scindit ope et exemplo. Hic patit et  
mī fiat verbis dolosis et inquis. Quōig  
mīs frigiditate donat. aqua caliditate. la  
pis sin sum gradiet. Vir luxuriosus quā p  
dicabit castitate. Et si pdiāt. que audie  
tibus inde uemet utilitas. Quid potest  
dicē audie. nisi quare pdiāt que ope dene  
gat. Vene loquēs ore et male viuēs ope.  
serpm dāpnat. Plus em tātens talis pdi  
cat. qm loquēs. Ecce qntū deo sit accepta  
bilis talis pdicatio. ondit p psalmi sta.



**P**ropterea enim dixit deus. quare tu enarras iusticias  
meas et assumis testamentum meum pro obsequio tuo?  
**Tu** vero odisti disciplinam. et periclisti sermones meos  
ob post te. **M**ulti legunt gaudia. addiscunt ardua  
subtiliter disputant. ornate loquuntur. ut a populo longius  
res capiant. magistri in plebibus nominantur et non  
faciunt. **S**i exprobro credit michi credite. plus mo-  
uet corda hominum vite sanctas quam ornata collo-  
quia. **P**rimo facite. et postea predicare. **E**xipit  
ihesus facite. et postea predicare. **V**aleat facere  
sine predicare. sed non predicare sine facere. **N**on  
dixit christus qui predicauit voluntate patris mei.  
sed qui fecerit. **N**on vitupero predicationem nisi  
non facientibus ea que predicant. **D**ubitalium uerborum  
doctor tamen. et non optimus. est quedam leuis aurium  
inflation. et veritatis fumus. dato sine fructu  
pretiosissimis. **I**ntelligite fratres que dico. **M**ulto  
plus meretur qui facit et predicat. quam qui facit et  
tacet. **S**i bonum solum facio michi solum profum. sed  
si predicans facio et michi et aliis profum. **U**nde  
qui ad iusticiam erudiunt plurimos. erunt quasi stel-  
le in perpetuas eternitates. **S**unt enim sancti predicatorum  
res lux ad illuminandum. quia per eorum doctrinam corda  
caligantia et tecta nube peccati. christus uero lumen qui  
lucet in tenebris illuminat. **S**unt sal etiam ad con-  
dicendum uerbum dei. quod tabus est anime. operibus bonis.  
**C**uiuslibet scienti iungatur predicationis officium dum  
modo faciat. primo ut plus dicat. qui facit et solum  
facit. et alios non docet tenebitur domino reddere  
rationem. **C**um enim iuxta apostolum iherosolimam. qui odit  
fratrem suum homicida est. **E**t qui habuit soborem



mundi huius. et viderit frēm suū nātātē parātē  
 et clausit viscerā suā ab eo: quō manet in eo  
 caritas dei. **Q**uātomagis qui videt frēm suū et  
 iustitē. et mortalibz oppressū cōmibus. et nō mī  
 nistrat ei iūctū doctrine. ille qui doctus est homi  
 nida est. et sine caritate dei est. **T**imeatis o doc  
 tores et rōres. quibus nūngit dñs p̄dicationis of  
 ficiū. si nā p̄lo suo verbū dñi mīnistratis. **E**t  
 em̄ uel v̄o exemplo. uel negligēcia v̄i p̄cis mo  
 riūt. tot de manu v̄a requirēt dñs. **Q**uāto em̄  
 estis aliores gradu. tāto maioribz cruciatibz  
 m cruciatibz. **P**ro estis dñi sed pastores. **V**  
 nus dñs est. et v̄us pastor p̄cipalis. qui cog  
 noscat oues suas. et requirēt eas de manibz  
 v̄ris. **N**eu quot hodie sunt in ecclia nō pasto  
 res sed mercēnarij. ad quos nichil p̄tinet de  
 ouibus ihū xpi. **Q**uāmo ut vera dictum. et ip  
 sūmet sunt lupi rapaces. qui et oues rapiūt  
 et dissipāt. **C**erte nil p̄ciū. nil abhominabi  
 lius. qm̄ cū ille qui custodire debet. dissipat.  
**N**eu quid hodie in aliquibz ecclie nō pastori  
 bus. sed destructoribz. quorū nō est p̄b mīor  
 frēm est. **S**ubstācias et labores hom̄ t̄q̄ m̄f̄q̄  
 insatūabili deglucūt. et nō solū eos ap̄tēs  
 nō emūdāt. sed et ip̄met uel ex sui negligē  
 cia. uel suis pessimis m̄stris. uel suis nephan  
 dis opibus eos cōthūt ad illiata. **I**ta quidē  
 dicā. hos tales si ip̄met de⁹ relinquet. deus  
 amplius nō eet iustus. **E**t iō ut sepe dñi ē  
 filij carissimi dñi v̄uitis seruite dñō ī t̄ore  
 et exultate ei cū tremore. **A**pprehēdite  
 disciplinā eius. ne qñ peatis de via iusta.



Gustate filij mei carissimi. et iterum dico. Gusta-  
te et videte quoniam suavis est dominus. Diuites eguerunt  
et esurierunt. et dormientes hic in diuitiis et  
voluptatibus suis. nichil inuenerunt in manibus  
suis. Inquiretes uero dominum non deficiet omni bono.  
propheta. Junior fui etiam semini. et nunquam uidi iustum  
in fine derelictum nec seminem eius egentem pane.

### **De paupertate**

**I**estate ut sequamur vestigia eius. qui cum  
forma dei esset portans omnia uerbo uirtutis sue.  
in cuius domo sunt diuitie et gloria. semetipsum  
exinaniuit formam serui accipiens. et pauper  
et modicus natus est. Pauper et plusquam modicus  
fuit quousque uixit. pauperrimus mortuus est et  
sepultus. Unde uulpes inquit idem foueas ha-  
bent et volucres celi in domos. filius autem hominis  
non habet ubi caput suum reclinat. Apostolus etiam  
iubet non portare sacculum neque peram. Et ihesus  
iuuenum consiliuit vendere que habebat. et pa-  
uperibus erogare. In christum deum creditis. cum non  
posse falli credite. alioquin non esset deus. Et si  
ipsum non falli posse creditis. ipsum sequamur. Im-  
possibile est diuitibus affluere. et christum sequi.  
Rata denegat ut contra misceatur. Sed pos-  
sumus deo seruire et mammonem. aut ego fal-  
lor. aut ipse in fine decipiet. Qui michi  
non credunt. credent ipsi cum diuitie sue transierint  
in egestatem. Diuites hic epulabatur cotidie  
splendide. indutus purpura et bisso. sed mor-  
tuus est quia moysi et prophetis credere noluit. in  
tormentis positus credidit et sensit. Nemo  
militans deo implicat se negotiis secularibus



Non saluat rex p multa virtute et potētiā  
 suā. nec diues diuichs sub. Est em equus  
 diuiciari fallax ad salutē. Rone diuichs cō  
 iuncta est supbia. et ubi supbia est quid pēus.  
 Rone oīnā oruit mala ex supbia. tāq̃ ex  
 vna radice. Cū em diues factus est homo.  
 et cū multiplicata fuerit glā domus eius. nō  
 ne supbit. Et cū supbierit. nōne polluit  
 vic eius in oī tpe. Et tūc sedēs in insidīs  
 cū diuitibus in occulto cogitat ut interficiat in  
 nocētē. Oculi eius in paupem respiciūt et ī  
 sidiat in occulto ut rapiat eū. tamq̃ leo in  
 cubili suo dices in corde suo. Oblitus est deus  
 auit facē suā ne videat in finē. Est emm  
 dñs aliquā dormiēs q̃i crapulatus a vmo. Cū  
 uō plus et plus morat deus paciā. ad mfe  
 rendū iudicia. plus inebriat m. Et ideo  
 plus cētuplo tūcēdū est cū longaminiē tole  
 rat mala. qm cū festinat pūnt. Pmittit  
 em aliquo tpe deus cruciari et pati bonos  
 ab iniquis et supbis. ut supra dorsū bonor  
 fabricent pāores. et plongēt iniquitatem  
 sibi. Et iō qmuis aliquā tūcēdū obliuiscat deus  
 paupem. tū nō finē obliuiscet misereri. qm  
 pupillo tpe adiutor est. cui delictus ē paup  
 et supbis resistit deus dāns hūilibz grā.  
 cōterit brachiū pāoris et maligni. exau  
 diens desiderū paupis. iudicansq̃ pupillo  
 et hūi. ut nō apponat ultia supba magnifi  
 care se homo sup terrā. *De humilitate.*

**Q**uap̃t dilāssim filij mei. si paupes



estis humiliamini sub potenti manu dei. Ut non  
amittatis quod absit que facitis. Nichil paupertas  
deo grata est sine humilitate. Valuit deus in  
carnari de beata maria propter humilitatem quam propter  
aliquam aliam quamvis virtutem. Sicut enim ex sola  
superbie radice omnia oriuntur mala. sic ex sola  
radice humilitatis omnia generantur bona. Disce  
a saluatore. quia mitis est et humilis corde.  
humiliavit semetipsum pro nobis factus obediens

**P** usque ad mortem crucis. **De obedientia**  
propter quod dico vobis. et si humiles estis  
vultis. et stote etiam obediētes omni humane  
creature propter deum. Considerate filii hominum. quod  
tenentur vocabulo. Monachus id est unus.  
Non decet monachum velle habere et nolle.  
nisi in non parando. Sit enim vobis velle et  
nolle. hoc unum in omnibus bonis. in rebus  
licitis obedire. Rec multa sunt vobis precep-  
ta ut faciat. non est obediens sed negligens  
qui secundum exprimat mandatum. Ad unum dei ius-  
sionis vocem petrus et andreas relictis reti-  
bus et omnibus que habebant. dominum sunt secuti  
vestigia. Hoc semper velle optat obedire.  
numquam sine optempari voluntati. sed reuertit  
aliene. Illud nempe in ultima cena exemplum  
christi reliquit. cum suorum pedes ablueret disci-  
pulorum petrus dixit. quod nisi obediens fieret.  
non haberet partem secum. Idcirco dilectissimi  
filii sicut vobis est unum nomen monachum ita  
sit unum velle unum et nolle. Bonum est enim  
et iocundum habitare fratres in unum. **De donacione**



**N**ec sit vobis maior et minor. sed qui p̄f̄s  
 sor est sit sicut m̄strator. ne videlicet re  
 gū gēuū m̄star. qui maior est in vobis. dñe  
 tur retis s̄ribz. ut ab eis gaudeat sup̄uaculis  
 laudibus attolli. **S**ed ad exemplū regis ih̄u x̄i  
 maior hūilitate efficiat̄ q̄ m̄or. quibz regē  
 dis p̄est. **S**it em̄ v̄r maior p̄ hūilitatē so  
 cius m̄ori tū bñ agat. sed cum delinquit  
 sit erectus cont̄ vicū p̄ zelū iusticie. nul  
 lū sit v̄m q̄ cū vicis fedus. sic diligat̄ hō  
 ut eius vicū odiat. **M**agnū dilectiōis sig  
 nū est. hominē in quibuscūqz vicis rep̄  
 hendē. **S**epe multū vana nocet hūi  
 litas. **N**on vera hūilitas ē uia trāendo  
 p̄mittē. **C**lama ne cesses p̄ saia b̄ inquit.  
 q̄ tuba exalta vocē tuā. am̄cia p̄lo m̄o  
 scleā eorū. **U**tinā cont̄ vicia om̄s cla  
 mare creatā. q̄ si p̄ator deū nō tmet.  
 tñ hoies reuēt. **Q**uod aplis nos docēs di  
 cit. **P**asem̄ et nolite p̄āre. sol nō occidat  
 sup̄ iracūdiā vram. **I**ustus est dñs et ius  
 ticiā dilexit. equitatē vidit vultus eius.  
**D**i iustus et vos iusti estote. **De honore**

**N**egligēcia et vana pastoris hūilitas  
 efficiat. ut lupi in agnos audē pos  
 sint. **N**on respiciatis in vultū potētis. nō  
 em̄ est p̄sonariū accēptio apud deū. **U**bi  
 p̄ qd̄ iustū ē opam̄. **V**ult v̄a iusticia  
 vnicuiqz dare qd̄ suū. **O**bedire oportet  
 deo et non hominibz. **N**ōne si veritate



tacetis metu potentū iudicatis apud uosmet-  
ipsos. et si estis iudices cogitationū iniquarū  
vtrū. et nō plus habūdāt iusticia vā qm̄ sē-  
bari et phariseorū. **N**on plus diuite honore-  
tis qm̄ paup̄em. nisi forte melior sit. **O**mnim-  
mo ut verius dicā multo plus paup̄em hono-  
retis. **R**elucet enī in paup̄e ymago ihū xpī  
in diuite aut̄ mūdi. **O**m̄es nos sumus ex vna  
radice carnis genti. om̄es iūte sumus mēbra  
in vno corp̄e. cuius caput est ihc xpc. **Q**uid  
g. plus honoris meruit diues et potens.  
qm̄ paup̄. **F**orte qz diues est et potens.  
**S**ed si hoc. quare diuitias in seculo detes-  
tamur. quāc mūdi gloriā cōtēpnēdā p̄dicā-  
mus. **R**emine certe malor̄ usu honora-  
dū puto. **S**i diuite honoras diuites pl̄  
paup̄e. deo p̄promis mūdū. **E**t si plus deo  
aliquid ī mūdo diligis non dignus es deo.  
**R**eddate queso que sunt dei deo. et que sūt  
mūdi mūdo. **P**emtas utiqz honoret. ma-  
licia oīo deturpet. **S**ed qz michi nūc de  
hīs qui in caducis suis diuitibz gloriānt.  
quiqz quadā fetide carnis post modicū  
in cinerē reuertere. nobilitate. potētia.  
et dignitate vana et leui siquidē aurū q̄  
rūdā stultorū hom̄ inflatioe extollit.  
et alios cōtēpnēdo. depmūt. ac se ob h̄  
credūt illā attingē gloriā quā solū hūili-  
bus hominibus et mūdi cōtemptoribus  
pius dñs p̄pauit. sermo est. quid de eis



ut conuenit dixeram. **V**e ue uobis qui ad ce-  
 lorū regnū diuiciarū itine festinatis. **Q**uā  
 facilius est tñsire camelū p foramiē auis. qm a-  
 uarū diuitē intrare in regnū celorū. **N**on mea sūt  
 hec uerba sed xpi. **S**i hec reuocabil ē sntia.  
 xpc omo non est deus. **C**elū inqt idē et tñs-  
 iatibūt. uerba aut mea nō tñsibūt. **O**lula te  
 uos o miseri. uento instabiles. fortune nobi-  
 les. et potentes. qui alios cōfunditis tanq̃  
 ignobiles cōsultatis. qz huius mūdi uanitatibz  
 honor et falsarū dignitatū fumis excecati.  
 cū uīe uite breuissime tela a morte uelut  
 a terente forte hac nocte succidet. in infno  
 sine mtiabili p alijs cruciabimr. cōtinue  
 moriēdo uiuētes. **I**n laboribz hōm i mūdo  
 nō estis. pmo nō solū cū hoībus labores nō  
 fertis. sed et laborātes uiuē nō pmittitis  
**I**damo nō cū hōmibus. sed cū dyabolis fla-  
 gellabimr. **E**nīto em in mūdo maior fuit  
 gloia et leticia. tātō in infno maior pabi-  
 pena. **S**ed quid dicā. duodenū fatemur  
 aplos xpm elegisse quorū om̃ solus bartho-  
 lomēus carnis origine fuit nobilis. et ma-  
 theus diuicis anq̃ aplatū recipet iſistebit.  
**C**eteri uo erant paup̃rissimi piscatores. **C**ur  
 hoc retuli audiatibz. **S**i xpc uerax est. et si  
 oīa que ex eius ore audiui mēdacia nō sūt.  
 huiusmōi hōm uix unq̃ aptus regno dei re-  
 piet de mille. qui uō corū mchi nō credt.  
 post modicū tpe i tormentibz pōiti sentient.



**S**ed forte quis veritatis lumen cecus iam mim-  
bit. **A**d quæ ego. si ex hoc me interrogaret  
respondere. **N**one vinco credimus dampna-  
ri hominem mortali peccato. sed si hoc inquiet  
ita est. vix saluabitur unus de centum milibus  
**S**ed quid diues et mortalis fame aura pas-  
tus aliud est. quam quod omni peccatorum vas putri-  
ditur. **U**bi superbia ubi auaricia. ubi luxuria.  
**N**one in diuitibus nobilibus et potentibus. **N**o-  
ne et latrones sunt. qui et pauperum merce-  
dem violentur depredant. et eos depmunt at-  
que necant. **Q**uid ex libertate domus domini faciunt.  
qui ut pauperibus necessaria condonaret receperunt.  
**C**erte superfluitate vestimentorum. superflu-  
itati minime addunt. de pauperibus frigore  
et nuditate morientibus non curantes. palatia  
et magna erigunt edificia. ut humanis  
oculis contemplant. et pauperes in plateis  
moriuntur incommodis. **C**onuiuia frequenter alunt  
perant diuitibus. ut ferculis delectatissimis  
sua ventris repleant ingluuiem quibus pa-  
uperes fame perunt. **Q**uid aliud est eorum  
vita quam peccata. **S**i ventris repletus est  
tanta ciborum copia. nonne ad fores eiusdem  
est luxuria. **Q**uid quod amplius loquar. cum  
omni mortalium lingua deficiet. ut que peccato-  
rum faciunt intimaret. **N**ec deum nisi somp-  
niando cognoscunt. nec se ut puto mortu-  
os arbitrantur. **N**on enim facile in peccata labi  
qui se moriturum cogitat. et deum sibi fore  
iudicem non ignorat. **V**ere nimis est



inbecillis et miser: cui horum est memoria. si autem  
 ta dyabolica temptamenta. non facile vilipe  
 dit. Idcirco vobis dicam. si deum suum iudicem agnos  
 cerent. et si se mori crederent. non peccarent  
 saltim tam secrete. **Cum** huiusmodi miserissimi ad ec  
 clesias properant. ut diuinis intersint misteri  
 is. an ut contemplantur mulierum vultus? **Hec**  
 sua est meditatio. **hec** predicatio et dei cog  
 nitio. **Sic** diuinam praeuocant legem. ut peccam  
 a terra et mare peragantes. crebris vigilis  
 et meditationibus sibi et filiis congregent.  
**Certati** vestimenta in societate mira artificum  
 varietate frequentem mutant. qui ut ludos  
 hasaludia choreas. pationes. ebrietates.  
 magna conuiuia. delicta ferula. suis alt  
 nati exhibeat sodalibus. mulieres ad suam  
 voluptatem explendam sufficiunt habere. **Sed**  
 veni. quid facitis. non cognoscitis quod cor  
 pus ante tempus destruitis. et animam interficitis?  
**Non** infirmitates et mors tam inuestigant.  
 nisi ex nimia ciborum copia. et frequenti  
 mulierum usu. **Deum** deludere creditis: certe  
 deluditis uosmetipsos. per corpus obliuiscimini  
 animam. et eae corpus simul cum anima destrui  
 tis ante tempus. **Et** ideo gaudete. iocundamini et le  
 tamini in hoc tam breuissimo tempore spacio quod  
 habetis. ut postmodum cum dyabolo sine fine  
 temporis lugeatis. **Quid** facitis non differatis  
 frequentissime vestimenta permutetis. ne for  
 te vestra dispareat nobilitas. nec sint qui



vos excedant. ut in inferno verecundia recipia-  
tis et confusione. **U**bi comuia. ubi delicata f-  
cula. ubi vna preciosa melle mixta et a-  
romatibus. **P**erato et epulem. et mebe-  
m. **N**on enim post mortem amplius facie-  
tis. sed cum diuite qui cotidie splendide epi-  
labat. in tormentis gehenalibus gutta aque  
minimū portabitis. nec habere poteritis.  
**A**gite solatia. vras in luxurijs expleteuo  
luptates. **D**emate in corripatione. ut de  
corripatione colligatis diuinā sententiā.  
**Q**uā iustus ille dabit iudex in magno iu-  
dicii die dicens. **I**te maledicti in igne eter-  
na. qui patius est dyabolo et angelis eius.  
**N**eu cor lapideu. si cum talem tibi cogitas  
ob huius mundi pua solatia imminere sententiā  
nō formidas. **S**i illū exspectas diē tam terribile et crude-  
lem. in quo nō solū de luxurijs. vestibus.  
ebrietatibus. comessationibus. et de toto  
tpe quo vivisti. sed etiā oportebit te de  
qualibet cogitatione vana dno reddere rationē.  
**C**ur non emendaris? **C**ur moraris de  
die in diem miser totū ad dnm? **C**ur te  
tā malorū nō penitet? **E**cce mors ppet  
ut te conteat die noctuq; currens. **E**cce  
dyabolus se iam ppat ut te recipiat. **E**cce  
diuicie tue tibi deficiēt. **E**cce vermes cor-  
pus qd tanta enutris diligēcia exspectant  
ut illud rodant. quousq; iterū conuictū aie. cum  
illa ppter penas habeat infinitas. **Q**uid  
errando per huius seculi mīa in vanitati



bus petis solacia. diuicias. gloria. et cetera tibi  
placita. no inuenies hic. qz hic non sunt. Sz  
si vera queris gaudia. ad illa celeste gloria  
aperi. ad qua factus es. Ibi certe illa vera  
sunt gaudia. que oculus non vidit. nec auris  
audiuit. nec in cor hominis ascendit. **O**mitt  
te queso caduca et momentanea. ut habere.  
valeas etna et ppetua. **S**ed quid de his q  
nec dei timore. nec amore. nec mortis.  
nec tormentorum subsequi terrore a pnis res  
sant. sed condolet si ut optant pua agere  
non possint. dicam. **V**e ve miseri. qui h  
ridetis. qz plangetis. **V**e qui ista optatis  
gaudia tyalia. qz vobis multis sustinebitis  
tormenta infnalia. **F**ate modicu vobis restat  
tpis. **I**mplete mensuras maliciaru vraru ut  
veniat sup vos omis diuina indignatio.  
fruiam hoc pmo tpe in locis et ebrietatibz.  
p his. contentioibz. choreis et pcatioibus.  
nec vacuu ptire tpe pmittatis. **Q**uid mo  
ram diuinitas congregare filijs vris hono  
res. diuicias et potencias. **V**ram auge  
te nobilitate et fama. ut et vri possint  
filij que fecistis explere. quatenus cu illis p  
ter in infno ampliora patiam tormenti.  
**S**ed forte quis dicat. benignus est deus et  
misericors. qui one pccore ad se redeunte re  
cipit et indulget. **V**erum quide hoc ee fate  
or. benignior est dñs qm credit. et vmai  
iqz pat ad se ut conderet redeunti. **S**ed  
benignissima e dñs qui tantas toleat iui



rias a pccatoribus. dantes eis tps spaciū ut emē-  
dent. **S**ed hoc nouis. qz sicut benignus est to-  
lerādo. ita iustus est in puniēdo. **S**ed forte  
quis itē dicit. qz vir qui toto tpe quo vixit  
male fecit in mortis articulo accepta pma  
a deo veniā optinebit. **H**ec qm̄ varia sus-  
picio. et falsa meditatio. **V**ix de centis  
milibz homin. quorū semp mala fuit iusta  
mēbit indulgēcia habē vng. **V**ir. totus  
in pccis gētus et enatus. qui nec deum  
vidit nec agnouit. nec de eo audire volu-  
it. nec se peccasse cognoscat. nec quid peni-  
tencia sit nisi forte dormiēdo nouit. totū  
adhuc secularibz inodatus negotijs. quē  
angustia pmit filiorū quos deserit. quem  
infirmitas cōterit. quem dolor diuidari  
et tpalui bonorū cōtuit. cū eis non pos-  
se frui amplius se termit. quā acceptam  
deo accipit pmiā. quā non accipet. si ad-  
huc se posse sanari credet. **C**erte vere  
concludā. **Q**ui dū sanus est et uiuens de-  
um offendē nō formidat. in morte nō me-  
rebit diuinā optime indulgēcia. **Q**ue diler-  
tissimi filij est pmiā. quā solū quis accipit.  
qz se uiuē amplius non posse termit. qui  
si ex infirmitate cōualecet. peior qm̄ prius  
fieret. **H**ao nō modicos pecuniosos. in  
mortis articulo accepta pmiā cōualuisse  
corpe et peiorasse vitā. **H**oc teneo hocue-  
rū puto. hoc multiplici expiēcia didici.  
qz ei nō est bona fms. cui mala semp fuit



vita. qui pccare non timuit. sed mundi vanita-  
tibus semp vixit. **P**ropterea magis propheta in con-  
spici domini moribus sanctorum eius. et moribus peccatorum  
est pessima

**De fortitudine.**

**E**t ideo filii perditissimi ac ingratissimi potentia  
et estote filii potentes. et nolite horum  
insecutorum diuitum et potentium quorum iam tanta  
ostendimus inbecillitate et miseria esse quantum  
non dicet lingua. tenuem potentiam formidare  
in operando iustitiam. Qui enim propter iustitiam perse-  
cutionem patitur beatus est et bonus sibi erit. et si mo-  
ritur beatorum preciosa nepe est in conspectu domini  
mors sanctorum eius. **D**icuntis vitam tenere in christo.  
noli mortem timere pro christo. Non enim potes illa  
sustinere pro christo que sunt condigna ad futuram  
gloriam que reuelabitur cum apparuit gloria nostra que  
super superam et non super terram. Non sperant mercedem  
qui non laborant. Non sufficit solum christiani  
nomen. si christiani es christum imitare. frustra  
christiani habent illi nomen. qui dyabolum sequuntur.  
**E**rgo christiani omnes non est sed antichristi. **I**uxta  
illud beati iohannis euangelium. **A**udistis quia antichristus  
venit. **N**unc autem antichristi multi facti sunt. **V**is  
ergo regnare cum christo. pacariis cum christo. **D**i christum  
dominum et regem. cui est nomen super omne nomen  
oportuit pati et ita intrare in gloriam suam.  
quam fiduciam habemus nos intrare sine labore.  
**Q**uia stulti sumus et tardi corde ad credendum.  
**V**olumus hic gaudere cum seculo. et postea reg-  
nare cum christo. **D**ominus nudus ingreditur. seruus



superfluitate onustus uestri auri et gemarum in-  
tribuit. **I**lle ieiunans. iste crapula et luxuria  
plenus. **I**lle in cruce pro ipso moriens. iste  
lecto delicate dormiens. **Q**uod dominus non facit.  
seruus faciet. **P**onit dominus zebedi filiis  
regnum suum si calicem quem bibulum erat posset  
bibere. **S**ic facit filij hominum non recte iudicantes.  
neque quod verum est cognoscere dicentes bonum  
malum. et malum bonum. **R**euertimini ad cor.  
et venientes audite me. et narrabo vobis  
que audiui et cognoui. et presens mihi narra-  
uerunt michi. nec occultet a filiis hominum. **A**d-  
herere deo bonum est. et sicut ipse ambulauit  
ambulare. **D**icit ipse pro nobis animam suam  
posuit. sic et nos si opus est pro veritate que  
ipse deus est. debemus animas ponere. **Q**ui amat  
animam suam in hoc mundo. perdet eam. **I**pse pro  
nobis passus est. nobis relinquit exemplum  
ut sequamur uestigia eius. **N**on se cogitet  
christianum. qui pro ipso mori se non mouet pro-  
prium. **Q**ui ipso imitetur ipsum sequatur. **D**icitur  
homo qui solo nomine et verbis christianus est.  
fide christi habet et predicat. bonum est. **S**ed  
ubi opera. **F**ides sine operibus mortua. **C**erte  
dicitur. **Q**ui ipsum tantum ore et non opere laudat.  
ipsum negat. **Q**uia si que dicit credens. sal-  
tem cum timet. et de peccatis recidat. et si  
credis et male facis. centuplo punietur. **N**one  
peccatum quod fit ex certa malicia. infinitum  
peccatum est peccatum quod fit ex ignorantia. **P**er-  
cussit angelus percutit homo. **A**lter potuit



venia inuenire. alter non. Quia de re. Ille  
 ex propria malicia. homo ex suggestione dy-  
 abolica. Sed forte diceb. Et ego scilicet ex sug-  
 gessione dyabolica peccato. Cur deus patitur  
 me temptari. Non peccare. si fidus dy-  
 abolica non foret. Ad quod ego dico. Quod in ser-  
 merereb pnu. si non habes plu. Rone ter-  
 ristis miles ad omne se exponit periculu. ut  
 suo regi placeat. Nec certe ulla tibi potest esse  
 excusatio. si te peccare dicas dyabolica sug-  
 gessione. sicut et ille. quia illa tibi non est occa-  
 sio que illi. Unum solum habuit preceptum ut  
 de ligno non comederet. nondum quid dyabo-  
 lica foret suggestio nouerat. nec quantum pec-  
 catum deo displicet faciat. Et tu ut dicas nos-  
 ti et bene credis. et tot milia facis peccata.  
 Et quidem concludam. Qui tales christiani sunt.  
 diligunt deum in ore suo. et lingua sua mentuntur  
 illi. Cor autem eorum non est rectum cum eo. nec fi-  
 de habent in testamento eius. Si quis diligit  
 christum. si quis verum est christum et spernit sac-  
 ros et monachos in quo tamquam in speculo re-  
 lucet perfectio. non solum renunciet omnibus que possi-  
 det. sed etiam abneget semetipsum. ita ut to-  
 tius mortuus sit mundo. quia nisi granum fru-  
 menti cadens in terram mortui fuerit ipsum so-  
 lum manet. Qui mundi viuunt negotibus. mor-  
 tuus est deo. Oportet namque hominem qui ca-  
 pe vult perfectionem et tenere ita mortuum esse  
 mundo. ut tamquam mortuus nichil sentiat de  
 rebus secularibus. ita ut cum apostolo dicat nunc



conuſacio in celis eſt. Et itē. **V**iuo ego iā nō  
ego. uiuit autē in me xpc. **I**deo qui uē iuſta  
eſt uitā hanc que moris eſt nō metuat am-  
tere ut uitā que xpc eſt ualeat inuenire.  
**E**os qui occidit corpus nō timeat. qz aīa  
nō pnt occide. **H**ic tribulaciōes que ato  
tūſeūt ſuſtineat. ut gaudia que ſine fine  
manēt habeat. **H**ec ſola via ē qua it ad  
pāam cel. **C**erte ſi alio poſſet in tramite  
in toto mēdax deus fieri. **N**on em̄ que uob  
dico uerba accepi ab hoīe. neqz p hominem  
didici. ſed p euangelii ſuū. **I**taqz oīno opor-  
tet nos p multas tbulaciōes acquirere reg-  
nū dei. **F**irmuit in via qui p diuitias et  
delicias feſtinauit ne. **S**ignū manifeſte  
dāpnatiōis eſt in hoc mūdo ſua bīplaci-  
ta aſſequi. et a mūdo diligere. **Q**uos deus  
diligat hos ſepe corrigit et caſtigat. **S**i in  
mūdo gloriari oportet. libent gloriem̄  
in tbulaciōibz et aduſitatibz vūb. **P**omiſit  
em̄ xpc hec ſuis diſcipulis quos dilexit uſqz  
in finē. in ſignū pāpue dilāciōis. cū in  
ultia cena dixit. **A**mē amē dico uobis qz  
plorabitis et flebitis uos. mūd9 aut gau-  
debit. **G**audete filij mei p dilaſſim cum  
odit uos mūdus. **D**eſiderante ferre cōtū-  
lias et obprobria ab hominibz. qz bti eritis.  
cū maledixerit uobis hoīes. et pſeauti uos  
fuerint. et dixerit omē malū aduſū uos.  
mēciētes ppter filiū hoīs. **G**audete tūc et  
exultate. qm̄ mīces vā copioſa ē in celis.



Utina in uos insurgat totus iste mundus. Si uos  
odit mundus scitote qd de mudo non estis. qm si  
de mudo eetis. mudus qd suu est diligeret.

**O**me gaudiu existate *de pacia*  
at habetis in hoc seculo obprobria et adu-  
sitate. scietes q fortitudo et pacia ex pns  
oriut. Pacencia aut pferm opus habet. *Obat*  
aut uirtutes in hoie p pacencia. tanq huius  
pigne. Qui cetras habet uirtutes sine pa-  
acia. auru in uasis fictis portat. In sola  
dicebat saluator pacia vra possidebitis ani-  
mas vras. fortitudo conera e pacencie. Vir  
pacis fortis est au. Qui pacis et fortis  
est. seare bona sequens uite sperare pt. Ser-  
uate pacencia in mente. camp cu qd est  
exerce in opaco. Est em pacia velum  
quo in huius mundi prellis. nauis ma quocuz  
flante vento seare nauigat. nullu timens  
paulu. Nulla vrm ad vindam uel odiu per-  
im cotinheosa vba comoueat. *de mia*

**E**stote misericordes sicut et pater vester miseri-  
coris est. qui pluit sup iustos et iniustos.  
et sola suu facit dari sup bonos et malos.  
Iudiciu sine misericordia fiet illi qui no fut  
miam. Misericordia superaltat iudiciu.  
Si no remiseritis de corde vro illis qui offen-  
dunt uos. nec pater vester remittet uobis. frustra  
petit miam. qui alijs denegat miam. Iustie  
tis mgt apls si quis in seruitute uos redigit.  
si quis in faac uos redit. *Hic mia* stabilitur  
virtus. hic tota nices et pmiu. ut amicos di-



lucam⁹ in deo. et inimicos ppter deū. Veruū il  
le nequā accepta mīa. cōseruo suo denegauit  
mīam. Et ideo meruit habē seueritatē iusti  
cie. Iusticia sine mīa crudelitas ē. et iō iusti  
cia mīa miscenda est. Lex mīa tota in mīa  
est. ppter pām poteāt quoq; nob cōdēpnāe  
deus iusticia. quos sua saluauit mīa. Quia  
ppter qui mīa non indiget. xpīan⁹ non est.  
Impossibile fere ē hoīem misericordē et pi  
um nam non placare diuinā. Ut mīse  
cordeb. qm̄ ip̄i mīam consequēt. Sacerdōs  
et monachus pāpue sine mīa. est nauis  
in medio pelagi vndiq; pforata. Vana  
religio est que caret misericordia. Vani  
pdest ēē habitu differens a secularibus  
et concors vita. Non vestimētis et ordi  
ne solū est quis sacerdos et mōch⁹ sed  
vita. Veu quid dicā. Depe ex habūdā  
cia magna tristiae homo multa loquit.  
Ecce mūdus vndiq; habūdat sacerdotib⁹  
et monachis. et tñ sunt ita prauissimi  
sacerdotes et monachi q; vix de centum  
vnus repiat⁹ bonus. Nulla certe in mun  
do tam crudelis bestia est qm̄ mal⁹ sacer  
dos et monach⁹. nā corrip̄i nō patit. n.  
veritatē vnq; audire p̄t. et ut breuit⁹ di  
cā. om̄s p̄eminet malicia. Sūt hī tales  
sacerdotes et mōchi solū habitu et noīe.  
quorū vana ē religio. Religio mūda et  
immaculata apud deū et prēm her ē. visi  
tare pupillos et viduas in tribulatione



corū. et imaculatū se custodire ab hoc sclo  
 neq̃. **H**en q̃ntū in quibusdā spūalibz hītu  
 et noīe. creuit cupiditas. p̃mo ut verius  
 dicā. causa huiusmodi spūalitatibz ē auari  
 tia. qui certē sunt lupi rapaces in vesti  
 tis oīū. **U**bi est sacerdos et mōch⁹ aui  
 dub. et sine mīa. ab eodē plus qm a serpe  
 te fuge. **S**ūt em̃ nōnulli qui totū suū fruc  
 tū estimāt etiā et mōsteia immo modo  
 et ope. ex paupm mercede edificā. In q̃  
 bus tanta viget cupiditas. ut tū et oīa sibi  
 deficē putant. **I**bi cor. ibi mens. ibi semp  
 sua ē cogitatio ut aliena possint expoliare  
 marsubia. **N**os tales saluator intrepas.  
 ve uobis mgt qui edificatis monumēta  
 pphetarū. Ecce qui mōsteria edificat. etiā  
 immo edificat aptat. bonū uident op⁹ facē.  
 sed si quidē misericordiā faciāt paupibus  
 bonū est. **V**is ut opus tuū deo placeat.  
 fac ut de hoc paupes gaudeāt. **Q**uod tē  
 plū est deo carius qm homo. **T**emplū dei  
 estis uos mgt apls. **C**um paupi manū tri  
 buis. cū viro in suis nātitatibz subuenis.  
 cū errātē ad viā rām ducis. o qm admirabi  
 le et gratū deo templū edificasti. **S**trange  
 esuriētī panē tuū. et egenos vagosq̃ induc  
 in domū tuā. cū videris nudū opī eum et  
 carnē tuā ne despereis. **P**rimo se excusās  
 dicat. nō habeo qd paupi tribuā frū. **S**i  
 vestimētū uel aliquid ultm extremā nāt  
 itatē possides et paupi indigenti nō subue



me. fur es et latro. **D**ima dilectissimi filij in rebus  
typalibus solum dispensatores. et non possessores.  
**S**i quid superfluum quod alt' fr' egeat habemus  
seu possidemus. et non dispensamus. furamur.  
primo penus facimus quoniam fuerit aliquis ex ne-  
cessitate et inopia. **I**ste tantum ultra natu-  
ram retinet. quod tantum inde uiuent qui fame  
perit. **I**lle unum furtum facit. iste tot quod non  
condonat patientibus naturam. **D**ices forte  
miser. **M**eum est. nam mei dimiserunt hoc in-  
pentes. **S**ed si hoc tibi dimiserunt tui pntes  
quod tibi potuerunt dimitte quod suum non erant.  
**A**st si suum erant iniquis quibus dedit sibi. **Q**uod  
in mundum uenientes apportauerunt et quid re-  
cedentes ferunt. **C**erte que pauperum posside-  
mus in die iudicii coram oculis diuinitus  
tuae vindictam exclamabunt. **Q**ui habet au-  
res audienti audiat. **Q**ui michi non uult  
credere. heu quoniam grauius sentiet. cum diuinae  
sue transierit in egestatem. **L**ex naturalis hoc pra-  
cipit. quod ab alijs de fideamus alijs faciamus.  
**Q**uid aliud lex uetus praedicat. at euangelium  
praedicat undique. quid aliud insinuat. **V**e  
coram deo iudice erunt testimonia. **Q**uid ergo  
dicunt hijs qui solum lapides congregant. et mu-  
ros erigunt in altitudinem. quorum est cor et  
cogitatio. ut humanis oculis opus appare-  
at. laudet edificium. et tota hic sua arbitritur  
in stultitia. **S**unt etiam aliqui qui de triumphis et  
pauperum sudore oblationes et victimas  
deo offerunt. tales oblationes an diuinam



clemētia non parū sunt abhominabiles. Quis  
 tam insipiens est ut nō intelligat q̄ talia edificia  
 non cediunt ad dei gloriā sed ad mūdi pompā.  
 Si quis dicet. Quid dicit? Nō bonū est edifica  
 re mōstera: ut inde honoret deus. Ad qd̄  
 ego. Bonū est dūmō paupes violētia nō sint  
 passi. nec interpellent cont̄ nob. Quō possum deū  
 edificare domū deo placatā uel scā eius ex illis  
 pecunijs de quibus paupes plorat. Qualis ius  
 ticia p̄t eē munerare mortuos et spoliare vi  
 uentes et de indigētia paupm offerre deo. Et  
 si hec placet deo iusticia. foret socius violē  
 tie. Et si hanc a nobis vellet oblacionē. con  
 sciū fieri in p̄cō. Isti si deo displicet. p̄t pla  
 cere sanctis.

**De malicia**  
**Q**ua de re filij dilassimi deponētes omē  
 maliciā. omne doli. simulacōes. inuidias et  
 om̄s detractiōes. sicut mō gemit infantes. id̄  
 nobiles sine dolo. lac cōcipitate. ut in eo cō  
 catib in salutē. si tñ gustastis. q̄ dulcis est  
 dñs. Vere si non eritis ut p̄uuli. nō intra  
 bitis in regnū celozū. Puulus vidēs pulchrā  
 mulierē nō delat. p̄ciosa vestē intuens nō  
 desiderat. in iracūdia non pseuerat. lesus  
 non recordat. nec odit. patre sequit. mrem  
 non deserit. Et iō nullus se regnū celozum  
 cogitet attingē. nisi hac p̄uuli inocētia et si  
 phatate p̄mitari studeat. et castitate habe.  
 mūdū sp̄nē. frēm dilige. et in gremio mris  
 ecclie semp maneb. Fruite vob dilassimi ve  
 tere hominē. et induite vob armaturā  
 dei. ut possitis stare aduersus insidias

nota



dyaboli. Dyabolus nichil in mundo possidet. Ex  
poliati g<sup>o</sup> mundanis rebus non metantibus et a  
to velus umbra labentibus cum nudo pugnantibus.  
Qui oneratis vestibus cum nudo liliat<sup>2</sup> cibus  
ad terram deiciat<sup>2</sup> q<sup>2</sup> habet vñ teneat<sup>2</sup>. Vis fir  
mit<sup>2</sup> cum dyabolo dimicare. uestimenta pice  
ne succubas. Terrena oia sunt quedam corpus  
indumenta. Qui plus possidet cibus vñiet<sup>2</sup>  
Arma v<sup>ra</sup> vobis pugnatibus sunt castitas pa  
cencia. humilitas et caritas. Hec sunt arma  
aduersus ver<sup>2</sup> facias dyaboli. quibus si muniti  
fueritis. accingetis lumbos v<sup>ros</sup>. et roborabi  
tis brachium v<sup>rm</sup>. fortitudo et decore vestime  
tu v<sup>rm</sup> erit. et cum eritis in p<sup>li</sup>o ridebitis. No  
timebitis a frigoribus nivis. et bene funda  
ta erit domus v<sup>ra</sup> super firmam petram q<sup>2</sup> est x<sup>us</sup>.

**E**rgo dyabolus luxuria *De luxuria*  
Heu q<sup>2</sup> illa infiat r<sup>u</sup>pheia. No<sup>2</sup> est aliud  
pat<sup>2</sup> quo toties dyabolus victor existat.  
fugite luxuriam. Pa<sup>2</sup> sicut vnguitas hominem  
sequat angelis. vñ plus facit eum angelo  
ita luxuria hominem plusq<sup>2</sup> bestificat et uti  
ta dicat multo peior<sup>2</sup> bestia eum effiat. De  
nullo alio p<sup>2</sup>to legit<sup>2</sup> deus dixisse se penite  
fecisse hominem. Hec huiusmodi facit opem.  
corpus debilitat. et q<sup>2</sup> semp illud morte des  
truit. famam demigrat. mai<sup>2</sup> subia euacuat  
furti instruit. hominadiaz causat. memoriam  
ebetat. cor auferit. oculos v<sup>tr</sup>usq<sup>2</sup> hois recat.  
et p<sup>2</sup> cetis p<sup>2</sup>is n<sup>ra</sup> dei puocat. Ex indige  
gule orit<sup>2</sup>. Nullo alio reatu tam manifeste  
exeruit deus blaone sine n<sup>ra</sup> q<sup>2</sup> pro isto.



**P**ropter hoc namque per am legimus deum mundo indux-  
 isse diluvium. sodomam et gomorram combussisse  
 et multos alios homines intermisisse. Hoc re-  
 the dyaboli. si quis hoc capit non cito soluit.  
**I**n isto tam gravi periculo nemo potest vincere nisi fu-  
 giat. Nemo potest firmari perducere nisi carnem do-  
 met. Qui vino utitur ignem portat in gremio.  
**S**olite inquit apostolus inebriari vino in quo est  
 luxuria. Hoc plura non sustinet nisi in ab-  
 stinentia et ieiunio. Vinum nocet. sed plura cen-  
 saplo vultus mulieris. Mulier dyaboli sagit-  
 ta est. qua in luxuria homo cito labitur. Cul-  
 lus in hoc confidat vivere. Si sanctus es nec  
 tamen securus es. Mulier viri animam periosam ca-  
 pit. Quicquid potest homo abscondere ignem in sinu  
 suo ut vestimenta illius non ardeant. aut a-  
 bulare super prunas ut non comburantur platee eius.  
**H**omo et mulier ignis et palia dyaboli  
 nunquam in sufflare cessat ut accendat. Quis  
 plura nunquam fiet victor nisi fugiens. Quia a vi-  
 ra muliere sunt longa colloquia. Vola in sil-  
 loquis faciat nequitias. Vir mulierum amicta  
 spernat munuscula et blanda verba. si non  
 vult luxurie capi laqueis. Tanta sit inter  
 virum et mulierem iracundia. ut alter alterius  
 nomen nesciat. Plurimum scissimum iam ceciderit  
 hoc vicio propter suam securitatem. Timeatis filii.  
 Si in aliis periculis timendum est. in isto multo plus.  
**S**ed bene dicam. Hodie sub spiritibus pravis nomine  
 novum fit fabricatio generis a pluvibus. Ne-  
 quid proficiat. Hodie non beatificantur homines



quāmo gloriāt̃ cum male fecerit. **A**liqualis  
in mulieribus viget veretudina q̃q̃ p̃ua. sed  
in hominibus hec ita creuit malicia ut ille pu-  
tet insipies qui huiusmodi doctus non est.  
**Q**uid plura. **H**ec sua est festiuitas. hec o-  
m̃is p̃dicatio. ob hoc frequēt̃ etiam ut muli-  
eres videant. et earū vtiut̃ colloquūb̃. q̃ten⁹  
inde luxurie amplius crescat appetitus. **S**ed  
quid vir miser gloriari in malicia ista.  
forte q̃ potens iniquitate. **C**entuplo plus  
peccat q̃m mulier. **M**ulier mollis aer.  
et tu forte te estimas. **I**lla in domo sedet.  
et tu vagādo mille modis eam illaqueas.  
et aliquā cogis. ut vi faciat. **H**ec cū facis  
q̃ deus tacet. tu cogitas q̃ sit tibi filius. **V**z  
veniet temp⁹ quo arguet te. et statuet tōt̃  
faciē tuā. **V**nde filij estote prudētes sicut  
serpētes. et simplices sicut colūbe. et pug-  
nate vilit̃ cū antiquo serpēte. **S**int lumbi  
ṽr̃i p̃m̃cti. et lucerne ardētes in manib⁹  
ṽr̃is. et tūc vilit̃ agite. et cōfortet̃ cor ṽr̃m.  
q̃m qui debellabāt vos timebūt. in deo fa-  
ciēt̃ virtutē. et ip̃e ad nichilū deducet t̃-  
bulantes vob̃. **De dilectione.**

**D**ilecti mei diligite vob̃ inuicē. nō em̃  
accepi hoc ab hoīe. sed a saluatore. **H**oc m̃-  
q̃t est p̃ceptū meū ut diligatis inuicē. **I**n  
sola em̃ dilaoīe om̃i virtutū cōsistūt bona.  
**S**icut ex vna radice multi exeūt ram̃. sic ex  
caritate om̃s generāt̃ virtutes. **I**n linguis  
hoīm inq̃t aplius loquar et angelorū. si om̃e



habuero prophetiam et nouerim mysteria omnia et omnem  
 scientiam. et si habuero omnem fidem. ita ut montes trans-  
 feram. caritatem autem non habeam. nichil sum. Qui  
 ueram caritatem habet benignus est et pater. **U**lle uero  
 habet caritatem. qui non tantum pro ipsis  
 diligit sed etiam cognationibus et carnalibus sicut  
 ethnici faciunt et publicani. sed qui ita diligit  
 inimicum sicut amicum. **I**n hoc uero potest homo cog-  
 noscere si manet in caritate. si ille ab eo dili-  
 git qui ei aduersatur. Certe hoc quoniam plurimum ad-  
 uertendum est. Sunt quoniam plurimi qui diligunt sed  
 male. **I**n tantum enim aliqui diligunt. quod dilationem  
 dei perdunt. Qui aliquid supra deum diligunt.  
 deo non sunt digni. **I**n cunctis uirtutibus  
 requiritur temperantia. **V**irtus semper uult  
 medium. **S**imilis diligere malum est. minus diligere  
 malum est. sed ut ius exigit diligere bonum est.  
**O**mnis dilatio que nocet uitanda est. **P**ropter  
 minima dilationem aliqui in luxuriam ceciderunt.  
 aliqui in inuidiam deuenerunt. **M**ulti orationes  
 et dei obsequia dimiserunt. **H**oc quippe a-  
 git superfluis amor. ut quod diligit semper uide-  
 vellet. **S**imilis et stultus amor ignorat  
 siquidem iustitiam et ueritatem. ideo tunc. mo-  
 dum nescit. neque aliud cogitare potest quam quod  
 diligit. **A**mor iste non accipit de impossibilitate  
 solacium. neque ex difficultate remedium. **I**n-  
 possibile est hominem qui tale habet amorem  
 deo posse acceptabiles orationes facere. **H**ic  
 amor non est caritas sed stultitia. **O**mnes  
 nostris debemus diligere fratres sicut nosmet



ipsos. ita quod uia non diligat. **D**umque malum  
caritas est. plus meliorem dilige iustum est.  
**D**ic diligedi sunt homines. ut bonitas exalte  
tur et uia deturpet. **V**era caritas exigit  
ut deus diligamus ex toto corde et ex tota me-  
te. et ex totis uiribus nostris. **E**t ita singulariter  
quod cum deo nichil aliud diligamus nisi quod ad de-  
um pertinet. et proximos nostros sicut nosmet  
ipsos. **I**n his duobus mandatis tota lex pe-  
det et propheta. **Q**ui sine caritate est secundum deum  
est. quia deus est caritas et caritas est deus. **Q**ui  
manet in caritate. in celo iam cepit habi-  
tare. **I**n celo una est caritas omnium beatorum. **I**-  
bi caritas uera est. ibi inuidia nulla est.  
ibi ab ira nulla cognoscitur. nec murmuratio  
nec detractio. nec derisio. sed est omnibus  
una et eadem uoluntas. **H**oc scitote fratres. quia  
si non habetis caritatem perfectam sub dyabolica  
potestate estis. nec ultra uobis scilicet deus habi-  
tat. **E**t qui sine deo est. in inferno est. **I**dcirco  
preciosissimi mei filii hortor uos dum tempus  
habetis. ne inuacuum gratiam dei recipiatis.  
**G**ratia dei omnibus data est per mortem filii eius.  
**D**um tempore isto breuissimo uiuimus seminemus.  
quia postmodum tempore suo metemur. breues dies  
hominis sunt. precidit velud a terente ui-  
ta nostra. tanquam fur uenit morbus. Cum mortuus  
fuerit homo. non simul cum eo descendet gloria  
domus eius. **D**iuites in bonis quibus nimis  
multis ducunt dies suos. et in puncto ad infer-  
na descendunt. **O**pera cuiuslibet sequuntur



illū. Prarū est ut hoīb eūg semp mala fuit  
uita bona sit mors. Siue malū siue bonum  
tpe isto fecerim. illud idem post finē mortis  
inueniem. **N**on expectetis. qz tpe istud ac  
ceptabile est dī lūc habetis non ambuletis  
in tenebris. Qui ambulat in tenebris. nes-  
cit quo vadat. **L**ux vā xpc est. qui lucet in  
tenebris et illūnat omne hoīem venientē  
in hūc mūdū. **E**t g. filij lucis sitis et tene-  
bre vos nō cōprehēdāt. ad xpm accedētes  
lapidē viui ab hominibus quidē repbatū. a  
deo aut electū. et ipi tāq lapides viui sup  
edificam. **E**t in omnib exhibeatis vosmet-  
ipōs tāq eūb mīstros. in multa paciā. in t-  
bulaciomb. in necessitatib. in angustis.  
in plagis. in carcerib. in sediciōib. in la-  
borib. in vigiliis. in ieiuniis. in castitate.  
in sciēcia. in lōganimitate. in suauitate.  
in spū scō. in caritate non ficta. in vbo  
veritatis. in virtute dei. **De mēdacio.**

**N**on sit int' uos mēdaciū. Oīs vñ mē-  
dax abhōiābilis est deo. Est enī de-  
veritas. et veritati obstat mēdaciū. Omē  
fugiatib verbū oīosū. de quolibz enī iūbo  
oīoso et vano reddem deo rōnē. **D**ilecti  
diligite. ubi ē multiloquū ibi freqt mēdaci-  
um. ubi mēdaciū ibi pām. **D**eimo indicat  
qualis est hō. **I**n ore sacerdotis et mōchi  
nullū vñq sit verbū in quo nō sonet xpi  
nomē. sp̄ diuinā rummet legē. **E**t enī qui  
in lege dñi meditat die ac nocte. nō abie-



in conualio impiorū neq; in via p̄dōrū erit tā  
q̄ lignū plantatū sēcū deaur sūb aquarū ai-  
uis folia non deudent. sed dabit fructū suū  
in tpe suo. et oīa quēcūq; fecit. sēp p̄p̄abū.  
Certe nil tam nocet homī. qm̄ mala socie-  
tas. Talis em̄ effiat homo. qualū socie-  
te fruit. **N**ūq; cū agno lūpus habitat. **V**n-  
castus luxuriosi societate aufugiat. **M**us  
qm̄ ip̄ossibile puto. vnrū diuicius in bomb  
p̄manē opibus. qui malorū assidua cōuersa-  
tione vitit. **C**um scō psalmista vociferat  
sanctus eris. et cū vno inōcēte innoctens  
eris. et cū p̄iso pueriteris. sicut em̄ mala  
nocet cōuersatio. ita bona p̄dest. **N**ullus  
p̄t huic cōpari thesauro. **Q**ui bonā in-  
uenit societate. uitā inuenit. diuicijs affluit.  
Certe vera dicit. **P**arū homo uel bonus  
uel malus effiat. nisi ob societatis cām.  
Pueri cor tāq; tabula rasa in qua nichil p̄-  
tū est fore dicit. **I**llud ḡ qd a societate  
recipit. usq; ad senectā retinet. siue bo-  
siue malū sit. **D**aro cū iuvene iuuenis ha-  
bitet. **S**cā ignis si apponat igni. calorem  
nō extinguit sed enutrit. **D**emp vir quē  
delectat sapiēcia. se maiori etate et sapie-  
cia socius existat. **A**liogn si sibi simili so-  
ciet assidua societate. de stulticia in stul-

**A**sticia dilabet. **De iuramēto**  
**A**ste om̄a filij mei nolite iurare oīno  
neq; p̄ celū. neq; p̄ terrā. neq; p̄ aliud qd  
cūq; iuramētū. **E**rit aut sermo v̄r̄e nōn.



Qua ore frequēs sonat unitatē. in ipso homine  
 pua est dei cognitio et dilao. Si nō est quod  
 luro. deū ē nego. Preceptū enī dei phibet.  
 nō assumatis nomē dei inuani. *De orōe*

**O**raoibz in state cōtinuis. Multū valet  
 frequēs orō et deuota. Orō hoīez a tū  
 subleuat. ad celestia vehit. et facit hoīez cū  
 deo loqui. et grās ab eodē optinet. dūmō  
 sit deuota et mixta lacrimis. Multū valet  
 orō frequēs cōsp̄sa lacrimis. ad pmerendā  
 diuinā clemētiā. ad exaudiaōis bnficiū.  
 Obtinuit ezechias statū grām a dno subla  
 tū et orōmbz impetuit ut mutaret se  
 tēciā quā sibi dixerat. Liberauit dñs susanā.  
 a iudicio dne mortis ppter orōnē et lacrimas.  
 Orōmbz helie celū dedit pluuiā qd clausū  
 fuerat tribus ānis et sex mēsis. Si quo  
 egetis petatis a dno orōmbz et lacrimis i  
 fide nichil dubitantes. Et qui fidē verā hz  
 ut granū synapis. quāp peccerit fiet sta  
 tim. Ille idem dñs ē diues in oībus qui  
 tūc erat et nūc. Spes vīa. et gaudiū vīn.  
 cogitatio vīa et omē desiderii vīn sit sp̄s  
 deus. qm̄ ex ipso et in ipso et p ipm̄ sūt oīa  
 in quo viuim⁹. p quē mouem⁹ et sumus  
 sine quo nichil penit⁹ sum⁹. *De morte*

**I**am filij mei nō multa loquar vobiscū  
 uenit enī hora ad quā natus sū. hac  
 cōditioe huc veni ut exire. Quāq natus  
 fuissē. si mori non debuissē. Duo ppro



de  
non peperat filio. sed pro oībus nobis fecit  
ipm mori in crucis scilicet. p cuius mortē mors  
mā mortua est. **N**emo enim bñm sibi vivit  
vel morit. siue em vivim⁹ dñō vivim⁹. siue  
morim⁹ dñō morim⁹. siue g. vivim⁹ siue  
morim⁹ dñi sum⁹. **I**n hoc em vocat⁹ xpc  
dñs vivorū et mortuorū. si em xpc mortu⁹  
est. certe servus nō ē maior dñō suo. idco  
et nos mouem⁹. si em resurrexit. habem⁹  
spem firmissimā q et nos resurgem⁹. et si  
xpc sic resurrexit q amplius nō morietur.  
certe et nos post resurrectionē mān nūq  
mouem⁹. sed semp cū xpō in glā stabim⁹.  
**C**ū em mortuus fuit xpc. vetus hō m. sū  
mortuus est ut destrueret corpus pcti ut  
fiem⁹ unū corpus cū illo. **I**darco et si res  
urrexit xpc et nos resurgem⁹ cū illo et nos  
sum⁹ mēbra eius. si g. xpc non plus mo  
riet⁹ et nos silit. **Q**uo quidē filij dilcissimī  
mei si nūc mouor. credo q redēptor meus  
vivit. et in nouissimo die de terra surrec  
tur⁹ sum. et rursū arctūdabor hac pelle  
mea. et in ista p̄pria carne mea videbo  
ipm saluatōrē meū. quē visurus sum ego  
ipē qui nūc loquor. quē hic nūc cernitis mo  
riētē. et certe nō aliū loco mei. **E**t ista p̄p̄  
oculi mei quibus vos video cōspecturi sūt.  
**U**nde dilcissimī filij mei. videte quomō  
caute ambuletis. et nō q̄ inispiētēs. sed  
ut sapiētēs. et nolite secūdu carne am  
bulare. qz si scdm carnē ambulaueritis



moriemini. sed spū ambulātes facta carnis mor-  
 tificate. nūc meū exultate. cantate et psalli-  
 te. abiate vestimēta luctus et tristitiæ. **P**  
 gite cinerē de capite vō. **J**ubilate deo et psal-  
 mū dīate nōi eius. date gloriā laudi eius.  
 qm̄ hucusq; tñ sum p ignē et aquā. et ecce  
 nūc induat me in refrigeriū. **I**ntroibo in  
 domū dñi ut reddā uota mea de die in diē.  
**Q**uāti lucrū est est michi mori. qm̄ uiuē  
 meū demere p̄p̄t erit. Ecce terrestrib; do-  
 mus huius habitacōis dissoluit. ut alia suc-  
 cedat non manufacta habitatio etna in  
 celis. Ecce qd mortale est vestimētū exuor.  
 ut etnū induar. hucusq; pegrinatus sum.  
 iam redeo ad patriam. Ecce brauiū capio p  
 quo in agone cūcti. Ecce portū attingo. quē  
 tāto desideāui desiderio. Ecce de tenebris  
 ad lucē. de p̄ciis ad securitātē. de moxia ad  
 diuitias. de p̄lio ad victoriā. de tristitia ad  
 gaudiū. de seruitute ad dñū. de tempali  
 ad p̄petuū. de fetore ad odorē suauissimū  
 vehor. **H**ic cecus sum et illūnor. vndiq; vul-  
 neratus sum et sanor. hic semp cōtristatus  
 sum et ecce iam letificor. vē hic moriens et  
 iam vere viuificor. **De vita mūdi**

**V**ita mūdi nō vita sed mors. vita fal-  
 lax. uita onusta tristitiis. inbecillis et  
 umbratica. uita mendax. nūc flores et sta-  
 tim aresas. uita puans. vita curreb. uita fra-  
 gilib. uita momentanea et caduca. que qnto  
 magis cresas tāto magis decreas. cū plū  
 pcedas. plus ad mortem appropinquas. **O**



vita plena laqueis quot in mūdo hominē  
illaqueas. quot p te iam sustinet tormēta  
infernalīa. qm̄ btūb qui tuas agnoscat  
fallacias. qm̄ btūb qui de tuis nō curat va  
nis blanditijs. qm̄ btissim⁹ est qui te bñ  
pūatus est. **M**elior ē negociando ei⁹ argē  
to et auro. p̄m et purissim⁹ fructus ei⁹.  
**M**ors dulcis et iocūda. nā certe mors q  
vitā verā largiris. que fugas febres et  
vulnēa sanas. famē extinguis et sitim.  
**M**ors iustissima p̄a bonis et a sp̄a ma  
lis. humilias sup̄būm et diuitē et potētē  
et exaltas hūilē. **P** te paupes faciant.  
cū auarū p̄as. tū malis das supp̄cū  
et iustis etnū p̄mū. **V**eni soror mea.  
sponsa mea amica mea. indica michi q  
diligis aīa mea. **O**stende michi ubi pascit  
dñs meus ubi xp̄s meus cubet. nec dimi  
tas me amplius vagari p̄ inuū hui⁹ m  
colatus mei. exurge gl̄a mea. porrige m̄  
manū. trahē me post te. **P** patū est em  
cor meū. et exurgā. et post te curā m  
odore vnguentorū tuorum. donec mēdu  
eris me in cellaria dñi mei ut exultē et  
gaudeat. cū apparebo aī facie eius. et  
tūc cātabo et psalmū dñi dñō. **E**cce tu  
pulchra es amica mea etiam amplius  
noli morari. **E**cce om̄s dies mei defere  
rūt. et aīa mei p̄t̄sierūt velud umbra.  
**C**ouerte aliquitulum sup̄ me. qz te inuenire  
exultauī. et in te delectatus sum omnib⁹  
diebus vite mee. suscipe me. nā cū susce



pisti dñm meū me saluasti. me uiuificasti.  
 lam respice in me. saluū me fac. et libera  
 me de aquis multis. et de manu filiorū  
 alienorū. **E**cce de carce aīam meā. et redue  
 eā p̄ grām quā opata fuisti suscipiēdo dñm  
 meū. vñ exulauī p̄ culpā quā p̄petiuit me  
 us genitor adam. Vemā p̄ te in ortū dila  
 mei. ut fructū pomorū suorū comedam.  
 defecerūt sicut fumus dies mei. et caro mea  
 iā sicut fenu aruit. **E**cce iā venit t̄p̄ mise  
 rendi mei. nō tardare. accelera ut eripi  
 ab me q̄ amore languco. **P**ro te b̄tā moris  
 fructū recepim⁹ bonorū quē fecim⁹. cog  
 noscim⁹ p̄ nna quē speram⁹. anq̄ veni  
 ab deū ex p̄ te cognoscim⁹. cū venis p̄ frē  
 videbim⁹ eū sicuti est. nigra es sed formo  
 sa. pulchra es et decora. fauus distillans  
 labia tua. **T**erribilis es et quis resistet  
 tibi. **T**ribus ite apud reges terre. aufer  
 ens spm̄ p̄ncipiū. notā hūilib⁹ facis vir  
 tutē tuā. tu confringis cornua p̄ccorū. **e**t exaltas cornua  
 iustorū.  
**I**lluxerūt chorustationes tue orbi terre.  
 vidit et cōmota est terra. **A**peri michi  
 dulas soror et amica mea ianuās uite  
 quas apiri michi p̄misisti cū fuisti cū  
 dñō meo. ut iā sit in pace locus me⁹ et  
 habitatio mea in syon. **E**x spolia me hē  
 tūca mōrli mea quā ferro ut induā me  
 vestimētis leticie. **V**ia mea liq̄fata ē. ut  
 inuenire possim dilectm̄ meū quē t̄mum  
 do q̄sui et non inueni. **I**nueniūt me



in hac solitudine custodes. qui circumtulerunt ciuitatem. percusserunt me et vulnerauerunt. et tulerunt palliū meū custodes murorum. percussus sum et humiliatus sum a voce dolorū et malorū. tota die exbrauerunt michi inimici mei. loquētes aduersū me lingua dolosa et sermōibz odij circumdantes me. Et expugnantes me gratis. posuerunt aduersū me mala pro bonis et odium pro dilectione mea. **E**rgo bona moris perierunt iam. confringe cornua. arcū sanctū gladiū et bellū. si moriaris. iam defiat paulisper spiritus meus propter multitudinem dolorū meorū. iam consolaciones tue letificēt animā meā. hodie vocem meā audiens noli obdormire tor tuū. quoniam ueni et apparebo ante faciem dei. ut in habitem domo in longitudine dierū. **F**uerunt michi in miseria huius uite panes lacrimae die ac nocte. labores contumelie afflictiones erigines fames. sitis ieiunia. vigiliae temptaciones et pestilencie. audi gentes umiliati. solue colligationes meas. accipe filiū famelicū hunc in regione aliena. et redde eū patri suo. suscipe uisceribus plenū et colloca eū in sinu abrahe patriarche. fac me intrare in uiscera domini sabaoth. ut non stem hic otiosus. suscipe me de via iniquitatis. et deduc me in uiam eternā. **E**duc me de tenebris et umbra mortis. dissipe umbrā. solue cōpeditū. illūmina cecū. erige elisū. custodi aduenā et pupillū. sedeti in tenebris et

in sua



habitat in regione umbrę mortis ostende  
lumen tuum. illumina nunc me ut nunquam amplius  
obdormiam in morte. *hic dicitur frater de transitu*

**N**ec et hęc filia persequete saltem uno  
omni circumstanti creuit meorum et tristitia.  
nec quibus minus poteat se a lacrimis conti-  
nere. sed omni una erat vox plena gemitu  
quid sine te faciemus pro? *Uinea ista ex*  
egypto transiisti. et plastrasti eam. ut quid  
auertis faciem tuam ab ea. In vultus tu  
lumen ambulabamus. gloria virtutis nostre tui erat.  
*Deu* quid sine te amplius faciemus? *tupi*  
tu doctor. tu refugium. tu exemplar in o-  
cie. utinam nobis tecum mori liceat. *Iam* ad  
nichilum redacti erimus. sicut oves erimus  
sine pastore. ad nichilum deuinemus sicut  
aqua decurrens. non erit qui consoletur nos.  
fient filii tui orphani. et fame patient  
ut canes. circueuntes undique non te inue-  
nient. *Deu* quantum cadit super nos ignis.  
non te demeritis videbimus solem. *Congre-*  
gatio quid faciet fidelium sine te. tu dispo-  
sio eius hereticorum. tu interfector eius eorum  
gladio orbis tui. tu eorum malleus et securus.  
conterens eorum dentes in ore porcorum. molas  
leonum confringens. et deducens eos in pu-  
test interitus. *Gaudebunt* nunc et exultabunt  
et humiliabunt populum tuum. et hereditatem tuam  
verabunt. *Captabunt* in animam iustam. et sa-  
guinem innocentem condempnabunt. mercedem igne sac-  
tuarum dei et veritatem fidei lacrabunt.



**U**ncille *Hic eos consolatur.*  
motus hys verbis aliquantulum lacrimatus  
est ut totus semper in domino misericordie visce-  
ribus affluebat. conversusque ad eos. hac tantum  
flentibus voce respondebat. **E**va boni mili-  
tes christi confidatis in domino et in potentia virtu-  
tis eius. **N**olite timere. consequemini misericordiam a  
domino. si speraveritis in eo. **E**st enim ipse pius et  
misericors. et nullum deserit sperantem in se. **C**on-  
fessus est in domino et delictus est. **S**i autem  
nunc vos derelinquo. dominus nonne vos recipiet?  
**I**pse enim vobis legem constituet in via sua. di-  
riget vos in semitam rectam. et non tradet  
vos in manus persecutorum vobis. **V**iriliter  
agite et confortet cor vestrum et sustinete dominum.  
**E**st enim dominus in celo pius et misericors. qui suorum  
nullo modo desinit iuvare filios. **N**on turbet  
cor vestrum neque formidet. **S**perate in domino et  
effundite coram illo corda vestra. quia ipse est ad-  
iutor vestrum. **S**i enim ab hoc nunc iterum me videbi-  
tis et gaudebimus in filiis. quia non multum post  
hoscumque dies. quo ego vado. potitis et vos ve-  
nire. et ubi ego ero. et vos eritis in gaudio  
quod nemo tollet a vobis. **M**emoretur filius ca-  
rissimus quomodo post mortem moysi deus elegit io-  
sue in iudicem et protectorem populo suo. **E**t ele-  
vato helya per turbem in curru igneo in  
celum. fecit helizeum in populo esse prophetam in quo  
duplex requievit spiritus helye. **R**ugum nunc  
extincta est manus domini. an oblatus est  
deus misereri. aut continebit in ira misericordias



sua. dñs erit p̄s hereditatis v̄re et calicis  
 v̄ri. et ip̄e restituet vobis hereditatē v̄ram.  
 suscitabit nāq̄ ex vobis aliū p̄stōrē. cui  
 dabit verbū euāgelizādi. et ille ingrediet̄  
 sine macula et op̄abit iusticiā. et rogo deū  
 meū qui eduxit me et reduxit me sc̄dm̄  
 volūtātē suā ut si quis in me fuit sp̄s ad o-  
 bediēdiū p̄ceptis suis. q̄ in illo quē mittat  
 vobis p̄dictus p̄stōr fiat duplex. **En eu-**  
 sebiū filiū meū p̄dilectissimū habebitis cum  
 vobiscū et ip̄m t̄p̄ me audietis. ip̄e em̄ est  
 vobis in pat̄e. et vos t̄p̄ filij obediētes ei  
 in caritate cū hūilitate. et m̄suetudinē cū  
 oī p̄aā. si quid fuit vobis n̄tatis referetis  
 ad eū. **Obsecro** uos ut solliciti sitis ser-  
 uare unitatē sp̄s in vinculo pacis. unū cor-  
 pus et vnus sp̄s sitis. sicut vocati estis in  
 vna sp̄e vocatiōis v̄re. vñq̄ est deus et  
 p̄r om̄ ih̄esus xp̄s. **Cui** soli in vna sit vi-  
 uētēs firmitatē placē cupitis. et eius esto-  
 te imitatores sicut filij carissimī. et ābula-  
 te in dilāone sicut et ip̄e dilexit vos. et  
 tradidit semetip̄m p̄ vobis ut vos redime-  
 ret. et faceret sibi acceptabiles factatores bo-  
 norū op̄m. **Vnicuiq̄** v̄rū det ip̄e grām  
 sc̄dm̄ mensurā donatiōis sue. det vobis  
 de tōre s̄i sp̄s habūde. ut habeatis cor ad  
 colendū eū. adaperiat cor v̄rū in lege sua  
 et in p̄ceptis suis ut cognoscatis eū. et  
 filiatis ei⁹ volūtē. ut vos nūq̄ deserat  
**Q**uāt fili mī eusebi. **7<sup>o</sup> ad eusebiū**



consurge consurge induc fortitud me. semp  
subditus esto dno. nec emuleris eu. nec ne  
quit facias. salus tua deus in sempiternu erit.  
et iusticia non defiac. huius sis oib. le  
ua in celu oculos tuos. lex dei semp sit in  
corde tuo. **N**on time obprobrii hom. et blas  
phemias eoru ne metuas. sed spalis in  
dno. assumes fortitudme. et uenient tibi  
pene ut aquile. et volabis et no defici  
es. uniusa legis dni seare loquens oib.  
**N**e timeas a facie hom. qz cu illis sp e  
dñs cu quibus est uelitas. descendet cu  
illis in fouea. et in unculis no derelinquit  
eos. sed a seductorib. tutat illos et e illis  
adiutor et p tector in tribulatiois tempe.  
**C**erte non facile timeet morte hanc ym  
mo ut plus dica. odit uitā. qui se bñ  
age certat. **E**cce constituo te sup societatem  
ista. ut euellas et deseras et dissipas et  
disperdas. et edifices et plantes. **O**portet  
enim te ee irreprensibile. male potest ali  
quos corrigē. cui pt que corrigit dicit et tu  
silit facias. **T**ibi amō erit maior labor. sed  
maius pmiu. **E**sto sobrius. prudēs et  
pudicus hospitalis et doctor. **R**emim  
violēcia facto. sed equali dilige. et tui  
to plus qnto melior est. **N**o sis pscator  
sed modestus. non litigiosus nec cupidus.  
tu em pdica oportue uerbu dei. **O**mnis  
scriptura diuinis inspirata est utilis ad  
docēdū. **A**cquire vba que pdices oronib.



Valeat enim huiusmodi predicatio et doctrina ad  
 illuminandum. ad arguendum. ad corripiendum. et ad  
 erudiendum in iusticia. ut per sanctum sit audiens  
 et in omni opere bono instructus. Est enim ihesus  
 christus in celo sedens ad dexteram virtutis dei  
 revelans mysteria. et docens hominem scientiam.  
 In omnibus te fili bone tempore per beati exemplum  
 bonorum operum in omni sanctitate et bonitate.  
 Rone capite patiete totum debilitat corpus.  
 Ut ergo brevit te doceat facies omnia bona. *fio.*

*si timueris deum. Hinc de se dama-*  
**P**atri meo reuerendissimo damasio por-  
 tuensi episcopo scribens facies mei medullant  
 habeat me in orationibus suis. nec corrumpi di-  
 mittat opera mea que tanto labore contempni  
 ab hominibus iniquis et dolosis. a quibus sepe  
 expugnatus sum a iuventute mea. Ecce  
 siam prudenter custodiat. facies quam malis eri-  
 gent se illaqueantes animas simplicium. quas  
 conatus sum ducere in viam rectam. in suo ore  
 loquentes. et gladium habentes in labiis suis.  
 quam obmutui et filii a bonis. et percutus  
 sum in monumento dormiens. *Speio in*  
 domino quia benignus est. et non derelinquet  
 fideles suos. *Gaudium enim habeo mag-*  
 num et consolationem. presumens de misericordia domini quod  
 unum mirabile et multe scientie et bonita-  
 tis augustinum proponens episcopum. omni per sanctio-  
 nem et veritate redimunt post me reli-  
 quo. propter que multa fiducia habeo in christo



<sup>fide</sup>  
ihū sustentandi vīam. Cui de me scribēs. hoc  
ipm rogato ut tū fidelis pugnet miles. ne  
veniat qd' absit mala genti vīe. Theodosio  
senatori. et omibz in xpō frībz me rēmiēd.

**H**ic ostendit frēs.  
vīr scissimqz iocūda voce versū ad frēs  
inquit. Accedite huc ut tangā vos filij mei.  
anteqz a vobis recedā. Ad quē appropinquā  
tibz illis singulos utpote melius poterat b  
chīs amplectens. cuilibet pacis osculū  
tribuit. Deinde vocē mediociter eleuans. vul  
tu placido et iocūdo. extensis in celū mā  
nibz cōuersisqz ad dñm oculis gaudij lacri  
mis iocundantibz dixit. **D**ie ihū virtus  
mea. refugium meū. susceptor meus. et libe  
rator meus. laus mea in quē spāui. aucre  
didi. quē dilexi. summa dulcedo et trāsfor  
titudinis. et spes mea a iuuetute mea. **P**o  
ta me. dix vite mee et ego respondebo t.  
opi manū tuarū. qd' tu creator om de  
limo formasti. qd' ossibus et nervis cōpe  
gisti. cui vitā et mām moriēs tribuisti. tue  
clemētie porrige dextērā. **J**ube dñe ne  
moreris. qz tū est ut pulvis in puluerem  
reuertat. et sps redeat ad te saluatōrē.  
qui nnsisti huc illū. aperī illi ianuās vitē  
nā cū pro me in ligno crucis tū lativ  
pepēdisti. tu pmissisti michi qd' eūm recipe  
res. **V**eni dilecte mi teneā te. et nedi  
mittas me separi a te. **I**ntroduc me in



domū tuā. tu susceptor meus es et gloria  
 mea et exaltabis caput meū. **D**alus me  
 a et bñdictio mea suscipe me misericors  
 deus scdm multitudinē misericordiā tuarū.  
 nā latronē ad te currentē in cruce moriē  
 suscepisti. possideā te bñdictio mea sempi-  
 terna. **C**eci secus viā clamāte. ihesu fili  
 dauid miserere mei lūe tue visionis etne  
 illūa. **O** lux inuisibilis qua cūcōs tobias  
 clamabat. quale michi gaudū est cū in te  
 nebris sedeo. et lūcē teli non video. **O**  
 lux sine qua nō est veritas. nō est discretio.  
 neq; sapia. neq; bonitas. illūa oculos me-  
 os ne vniq; obdormiā in morte. neq; dicat  
 inimicus meus pualui aduersus eū. te-  
 det aīam meā vite mee. loquar in amari-  
 tudine aīe mee. **E**gotus sum infirmata ē  
 in paup̄tate virtus mea. ossa mea ī frigo-  
 rio confixa sunt. et ideo ad te curo me-  
 diai. sana me dñe et sanabor. saluum  
 me fac et saluus ero et qm̄ in te cōfido  
 nō erubescā. ac quib; ego sum pñssimē  
 deus ut tam audacter ego loquor. **P**ātor  
 sum. et in pāis totus natus gemitus et  
 educatus. cadaver putridū. vas fetidum  
 esca vermiū. **H**eu michi dñe parce michi  
 Que victoria si pugnādo viceris me qui  
 sum min⁹ qm̄ stipula an̄ faciē venti. dimit-  
 te oīa peccata mea. et erige de stercore pau-  
 pem. **C**erte dñe si placet dicā. **N**ō debes



me recurrere a te fugare q: tu es deus mea  
caro tua de carne mea. et ossa tua de ossibus  
meis. propter hoc namque non derelinques prorsus  
dexteram adhesisti me humanitati tue facta  
homo. et deus quod prorsus eras permanens in u  
na eademque persona. Et quare hoc tui ar  
dum et inopinabile pertraxisti? nisi ut con  
fident ad te recurrere tamquam ad fratrem. et ut  
tua michi misericordia condonaret diuin  
tatem. **Qu**apropter exurge adiuua me domine. ex  
urge et ne repellas me in finem. **S**icut ser  
uus desiderat ad fontes aquarum. ita sci  
ens anima mea petit te fontem viuum. ut hauriat  
aquas in gaudio de fontibus saluatoris. ne  
sciat amplius. quam veniet et appebit ante  
faciem tuam. **D**omine mihi quando respiciens restitues ani  
mam meam a malefactoribus eorum. et a leonibus  
unicam meam. **U**tinam appenderet peccata  
mea. quibus nam merui et calamitas quam  
pauor in statum. quasi arena maris he  
grior appareret. Vnde et si amplius exspectes  
tribulationem inueniam et dolorem. **V**eni gra  
dum spiritus mei. ut delecter in te. **R**euela mi  
hi viam tuam leticia cordis mei. **I**nueniam te de  
siderium meum. sicut seruus postulat finem operis  
sui. sic et ego exspecto te. mitret postula  
tio mea in conspectu tuo domine. ut fiat ma  
nus tua et saluum me faciat. **E**cce vnum quod  
descendens a iherico. qui captus a latroni  
bus vulneratus sum. sententia relictus  
sum. tu pie samaritane recipe me. pater



in muneribus in vita mea et malum coram te feci non  
 te negavi. **I**ngratum fui tibi benefactorum tuorum.  
 non ut decebat te laudavi. forte multo a te  
 veritate tacui in corde meo. **C**um pulsabas  
 ad os meum cordis mei pueri fui ut te recipere  
 reueretur. **C**orpus putridum velud umbra seculi  
 naturum immo dilexi affari. verbis vane ob  
 magnam. mens mea non semper fuit in testa  
 mento legis tue. **N**on auerti oculos meos ut  
 non aliqui viderint vanitatem. aures meas quia  
 verbis inutilibus magnam. manus meas ad  
 primi naturam multo a te non extendi. pe  
 dibus ad iniquitatem curri. **Q**uid prola dicam  
 A planta pedis usque ad verticem capitis non est  
 in me sanitas. **C**erte nisi in ligno crucis  
 moriens adiuuisses. digna erant habitare  
 in inferno anima mea. **E**go pro me ihesu sum pro tanti  
 pro me. pro me fudisti sanguinem tuum preciosum.  
 non me refutes. ego sum ovis qui erravi  
 require eam bone pastor. et appone eam  
 ouili tuo ut iustificeris in sermonibus tuis.  
**P**ater promissisti michi. quod in quacumque hora precor  
 ingemuit saluus erit. dolens frater sum in  
 quitates meas cognosco et delicta mea con  
 tra me sunt. **V**ere non sum dignus vocari  
 filius tuus quia peccavi in celum et coram te. Au  
 ditui meo da gaudium et letitiam. auerte  
 faciem tuam a peccatis meis. dele iniquitates me  
 as secundum magnam misericordiam tuam. **P**ater propitiabor me  
 a facie tua. **N**on secundum peccata mea facias  
 michi. neque secundum iniquitates meas retribu  
 as michi. sed adiuua me deus saluta



ris meus. et propter honorem nominis tui libera me.  
benigne fac in bona voluntate tua. ut inhabi-  
tatem in domo tua omnibus diebus uite mee.  
ut in seculum scilicet cum inhabitantibus in ea laudem  
te. Surge propterea sponse dilectissime anime mee.  
et noli considerare quod fusta et nigra est  
peris. Ostende illi faciem tuam. sonet vox tua  
dulcis in auribus suis. vox tua dulcis et  
facies tua decora. Ne auertas eam a me et  
ne declines in hac hora a seruo tuo. ne tra-  
das me in animas persequentium me. Exspecto te  
domine. Credo videre bona domini in terra uiu-  
entium. Veni ergo dilecte mi. egrediamur in a-  
grum. uideamus si floruit uinea mea. con-  
uertere planctum in gaudium michi. Inclina ad  
me aurem tuam. Acclema ut de hac lacrima  
mea et in seclum ualle eripias me. *Hic*

**H**ic ubi uir *precipit* *quod sepeliatur deus*  
sacramentum continuatis lacrimis et manibus  
in celum erectis. dixit. parum siliuit. deinde  
intuens fratres dixit. Precipio uobis filij mei  
dilectissimi per uirtutem et nomen domini ihesu ut cor-  
pus meum cum dissolutum fuit. in terra prope  
sepulchrum domini mei nudum sepeliatis. ut illud  
ferat seculum rediens quod uenies apporuit. *Fu-*  
dus inde egressus sum. nudus reuertar  
illuc. sicut terra terre. non decet terram  
sonari lapidibus. appetit enim nasci suum sile-  
quodlibet. *Item* rogo uos fratres mei afferatis  
corpus christi. quatenus in suo lumine uideam lumen.  
ut firmans super oculos suos det michi in-  
tellectum. ut instruat me in hac via qua



gradior. Tunc quidā fr̄m ad locū accedens  
 sanctissimū corpus ih̄u xp̄i optulit. **Q**uā ubi vi-  
 dei vidē potuit. nobis ei auxiliatibz pro-  
 stravit se in terrā p̄tinē. voce et lacrimis q̄  
 tū poterat clamās. **D**ne quis ego sum. ut  
 sim dignus q̄ subtertū meū intres. **M**eruit  
 hoc p̄dōr homo? **C**erte dne nō sū dignus.  
**S**ūglud ego melior sum. qm̄ omēs patres  
 mei. **T**u nolui si moy si vno ictu baculi te  
 monstrare. cur te nūc tantū hūiliab ut pa-  
 aaribz ad hominē descendē publicanū et  
 p̄dōrē. et nō solū cū illo māducare vis.  
 sed teipm̄ manducari ab illo iubes. **C**ūqz  
 p̄ illū sacerdos ēēt. erigens se vir glorio-  
 sus genibus flexis cū cūctis tenētibz mag-  
 nis lacrimis et suspiriis. et qm̄ plures p̄-  
 cūcēs pectus suū dicit. **T**u es deus meus  
 et dne meus qui p̄o me passus es. an  
 forte alius? **C**erte tu es ille qui cū deus  
 eēs solus an̄ oīa t̄p̄a et sine p̄ncipio gen-  
 tus a deo p̄re et̄nā et inuestigabili gn̄a-  
 one. qui cum ip̄o p̄re et spū sc̄o vn̄q deus  
 es p̄manēs id idem qd̄ eras m̄tra vnus  
 puellule corpusculū te clausisti. fātū hō  
 fuit sum. **V**ere et deus et hō es sic enim  
 in virgināli vtero hominē suscepisti. q̄ nē  
 sine hominē deus es nec sine deo homo.  
 qm̄uis nec hūanitas sit diuinitas. nec di-  
 uinitas sit hūanitas. **N**on sunt cōfuse  
 nature. qm̄uis sit vna et eadē in te p̄sona.



**N**one es caro et fr̄ meus. Vere sic famem  
habuisti. sitisti. fleuisti. meas infirmitates  
habuisti ut ego. sed tñ infirmitas peccandi <sup>in te</sup>  
et defectus non fuit ut in me. **N**ō em̄ pa-  
re potuisti ut ego. **I**nte fuit corporalis et  
est om̄s plenitudo gr̄e. nō em̄ fuit tibi  
data gr̄a ad m̄surā. **T**ua em̄ anima statī  
cū vnita inseparabiliter fuit diuinitati. oīa  
p̄fē sciuit et potuit. que ip̄a diuinitas  
potuit. q̄ntū ad diuinā naturā que in te ē  
etno patri deo equalis es. sed ob illā quā  
pro n̄m assūpsisti redemptionē hūanitatis  
mīor es. nec cū eo aliquod m̄ris vitup̄i-  
um. **T**u nāq; ille es quem in iordane aluco  
baptizāte ioh̄ane. vox subito paterna te-  
litis intonuit. **H**ic inquit est filius me-  
dilectus. in quo michi bñ cōplacui ip̄m au-  
dite. **E**t sp̄s sc̄s in te ut colūba descen-  
dens te vñū ēē cū p̄re et eūdē in substā-  
cia declarauit. **T**u nepe bone ih̄u p̄ me  
crucis tam grande in tuo isto qd̄ p̄sens  
terno corp̄e subisti suppliciu mortē quā  
meis incurrerem flagitib; interimeres. <sup>ut</sup>  
**A**nimas antiquorū quas dudū dyabolica  
pt̄is miseris in f̄nalib; m̄sionib; reti-  
nebat recipares. et totā hūanā naturā  
que corruerat in mortē p̄petuā. tuo cum  
ip̄o passinto p̄re ad uitā in m̄mabile.  
tuo quē pro ip̄a fudisti p̄aso sanguine  
renouares. **C**ui; quidē vite resurges die



tercia. de illo in quo mortuus iacusti barne  
 certitudinē firmissimā cōplasti. quo quidē  
 mīa solidata est fides. et aucta spes. ut si  
 aut incorruptibilis ipassibilis et immortal  
 resurrexisti. ita silit et nos resurgem⁹. **Tu**  
 certe bone et pie ihū post tuā mirabile et  
 singulārē resurrectionē quadraginta exple  
 tis diebus. quibus experientia luada india  
 orū multiplicauit. te ab inferis uiuū resur  
 rexisse declarasti. Et ut nulla ornēt caligo  
 ad celos cunctis cōtētib⁹ discipulis tua vir  
 tute ppria ascendens. nichilq⁹ ianuās rese  
 rans paradisi. ad dei patris omnipotentis dex  
 terā consedisti. ubi sine fine sedens. **Tu** in  
 sup bone ihū a deo cōstitut⁹ iudex uiuorū  
 et mortuorū. sicut in illo ascendisti die. ita in  
 tremēdo et horribili vniuersalis iudicij die  
 descendes. reddens singulis scdm̄ opa que  
 fecerūt. Corā te cte tūc padēt reges. om̄s  
 pstrata erit dñacio. te tūc om̄s timebūt.  
 qui te nūc cōtēpnūt. Quid tūc tibi infeli  
 ces hoīes. qui nūc cū malefecerūt gloriāt⁹  
 dicent. qui te oīa scientē cernēt. quibus  
 nullū amplius erit remediū misericordie.  
 Quid in conspēu tuo oīa potētis. oīa cer  
 nētis. et solum qd iustū est iudicātis. fa  
 cient miseri. qui totū suū in mūdi vanita  
 tibus et flagitiis amiserūt tpe. plus diui  
 cis fallacib⁹ qm̄ tibi insistentib⁹. plus filios  
 et filias. et mundi gloriā momentaneā.  
 q̄ te diligētes. **Cum** tuū erga eos cōtē



iratu vultu. et tam seuerim exspectabunt suam.  
cum eos de minima quoque cogitatione et pro-  
pria accusabit consciencia et demonum interua.  
et simul quelibet creatura quam te dominum offende-  
do offenderunt. Cum videbunt statim cum fuerit  
sententia divulgata se adepturos tormenta quibus  
corpus et anima similiter cruciabitur cum dyabolis  
sine fine nullum inde in perpetuum refrigerium  
expectantes. **De** uero miseris qui in illotam  
breui tempore vilissimis bonis temporalibus obui que  
non solum moria non auferunt suum posses-  
soribus. sed et ipsa faciunt suam indigentiam.  
negligentes in beluas redigunt. **De** uero qui  
saltem tanto hoc timore peccare et tuam pro-  
uocare inuidiam non desinunt. si tuos nolunt  
fieri amore ut tenent.

**De Meditate sacramenti**  
**S**ed quomodo pie ihesu tu cuius tanta est magni-  
ficentia. ut nulla queat explicare cre-  
atura. que celi mare et omnia que eius arbitrio  
continentur capere non possunt. Qui idem totus ubique  
locorum presentis es. nec intus inclusus. nec ex-  
clusus. idem in celo ad patris dexteram. omnium  
superiorum cuius uisus et gloria. qui tue rel-  
situdinis specie contemplantur. idem in terra pugil-  
loque ipsam continentis et concludens. idem in ma-  
ri et in abissis ad nutum omnia regens et con-  
seruans. Idem in infimo potent dominans sub  
tanto paucis breuitate contineris. non parti-  
culariter sed integre et perfecte et inseparabiliter.  
**O** ineffabilis amonitio. o omnium nouitatum no-  
uitas. oculi in te vident albedinem. saporem



35  
sentat gustus. odore olfactus. tactusq; subtili-  
tate repit. sed auditus cordi repñat in te  
illa non fore acidētia. **H**inc certe sola p  
se existit acidētia sine subiecto. q; nō ut  
humans videt sensib; pamb; eb. sed to-  
tus xps ihesus integer. sicut in celo ad dex-  
teram pñs residens deus et homo. **A**ue pā-  
m; vite qui de celo descendisti. dās te su-  
mētibus digne vitā. nō sicut māna qd  
in deserto nr̄is pluit pñibus. de quo oēs  
qui manducaverūt mortui sunt. **C**erte q  
te digne sumit qñq; morte corporali āma  
a corpe separet. nō tñ moriet metñū.  
q; nō illa sepacio moris est. sed de mor-  
te ad vitā trāsitus. **V**n qui digne te mā-  
ducat in mūdo. mūdo moriēs. teat metñū  
vivē incipit. **Q**uā pñosa moris illa est.  
āq; hominē mortui sunt vivē incipuit.  
**T**u panis angelorū. tua visione angelos  
reficis et glorificas. **T**u esca es aīe non  
corpi; ipinguas mētē non ventrē. **Q**ui  
in te nō impingat virtutib; nimis eg-  
iacet in flagitijs. **T**u te māducātē ut con-  
detet in te trāsmutas. ut tui pñcipa oē  
efficiat deus. nec tñ in illā. trāsmutaib;  
velut alia corporea fiat esca. **S**ed ve te  
indigne sumētib; certe ad sui penā et  
reātū te iterū crucifigūt. nō q; te diudi-  
cet illa māducacio. qm ipassibilis et imor-  
talis oīmo eb. **H**eil michi dñe quid di-  
cam. q̄t hodie sacerdotes te qmedūt in



in altari ut carnes pecudū et volucrum.  
Vmo peius. Forte fruūt actu turpissimo.  
et te mane masticando comedūt. **V**bi do-  
mme latitas? dormis ne an vigilas? est  
tibi hoc acceptū sacrificiū? est hec oblato  
quā eligis? exaudis p̄ces eorū de celo et  
de sede maiestatis tue? Vere si hoc velles  
sacrificiū et libamē: mēday fieres et p̄-  
centorū socius. Certe dñe si vera sunt que  
locutus es p̄ obphetarū: si iustis solum  
supplicationibz p̄esto es. et si solū tibi  
placet eq̄tas. hoc tale impediendū est sac-  
ficiū ne fiat. q̄q̄ in se et naturā sui sacri-  
ficiū bonū sit nec possit violari a malis  
sacerdotibz. q̄ malicia nō diiudicat sacri-  
ficiū. **V**n̄ huiusmōi sacrificiū fit ad sacer-  
dotis p̄iudiciū et dampnationē: nec p̄  
quibus fit p̄dest: p̄mo ut verissimē dicam.  
**Q**ui vitā sacerdotis cōtribumari agnoscat:  
et eū p̄ se celebrare facit: fit in eisdem  
panis consocius necnō et pene p̄nceps. **O**  
magnū et inscrutabile mysteriū: p̄amis  
accidēcia frāgūt p̄ ptes: et tñ in qualibz  
manes p̄tula totus et integer xpc. si-  
cut eras antea. **O** hūanorū illusio sensuū:  
frāgūt illa que hūanis sensibz in te vidē-  
tur accidēcia: et tñ nec frāgeris nec corū-  
peris. Te dentes vident masticare veluti  
matiale panē: et tñ nūq̄ masticatoris. **O**  
nobile conuiuū: in quo sub pamis et vi-  
in specie: totus xpc deus et homo sūt.



et ita totus in panis specie. et in qualibet  
 eiusdem particula et in vini specie et in qua  
 libet eius gutta sicut in panis et vini specie  
 sunt. Nam totus perfectus et integer sub pa-  
 nis specie et sub qualibet minima particula:  
 et idem totus in vini specie et in qualibet  
 gutta permanet. **O** esca sacratissima: quam  
 beatus comedens deus efficit. **Iuxta illud.** Ego  
 dixi deus es et filii excelsi omnes. **Libetur a**  
**malis.** impletur bonis: et immortalis indubi-  
 tat efficitur. **O** sacrum me pignus omnis via-  
 tionis: quo de hoc negotio scillo puenit ad cele-  
 stis iherusalem consortium. **P**atres mei in de-  
 serto manna comedentes non puenierunt ad ter-  
 rum promissionis: qui vero te comedit in tua for-  
 titudine ambulabit ad motum dei ore. **O**  
 comestio delicatissima: in quo omnis saporis  
 et odoris est suauitas: omne delectamentum. o-  
 mnis medicina. omnis sustentatio. et omnis requi-  
 es a labore necesse et omne quod desiderari  
 potest. **Tu** certe vita es qua omnes viuunt creata  
 et sine qua mori: tu certe vita es vitabilis  
 dulcis et amabilis atque iocunda. **O** donis tui  
 suauitas egros recreat et debiles. quos  
 tuus facit sapor salubres et fortissimos. tu  
 lux illa incomprehensibilis: que omne illuminas  
 hominem venientem in hunc mundum. **Tua** mi domine  
 est omnis potentia: tui omne regnum: ante te  
 curuabit omne genu. **Q**uia quecumque vis facta  
 in celo et in terra: et in mari et in abyssis.  
**Tu** enim est quod possit resistere voluntati. **I**n te



et p te et ex te sunt om̃a. et sine te nichil. **E**  
pa g. fidelis aia gaude epulare. ne more  
hys hys pasti delictisne pigriteris hys  
conuiuio ni quo nō carnes sp̃itū aut trano  
rū ut olim in lege sed saluatoris tui corpa  
sumēdū p̃mit. **O** signū dilāōis inestimā  
bile ut idem sit dator qd̃ datū. et donator  
est ip̃m donū. qm̃ magna dulcedo tua dñe.  
quā abscondisti t̃mētibz te. et p̃fecisti eā  
sp̃antibz in te. **O** ferulū excellentissimū  
venerādū colēdū. adorādū. glorificādū. am  
plectēdū. om̃ibz laudibz ex tollēdū. exalta  
dū auctis p̃conis. firmit̃ in cordis visceri  
bus int̃mēdū. et p̃petuus t̃pibz aīmo af  
figendū. **C**ecidit homo p̃ cibū ligni veti  
ti ad miserā. p̃ te releuat̃ ad etnā glām.  
**Tu** certe in rās et eruditis habitas cogita  
tiōibz. **Tu** miserrimū arrogātē et diuitē  
sup̃bū detestaris. eū dimittens manē et  
vāciā. et de te famelicū. tu pauperem iustū  
p̃uū et hūilē. om̃ibz eōs implens diuitis.  
tue domus vbertate sacras. **In** te et p̃ te  
est iūm iudiciū et equitas. **Tecū** prudē  
cia et fortitudo et om̃is victoria. p̃ te s̃c̃i  
regnāt in celestibz. p̃ te doctores p̃redi  
cant. p̃ te iusti cōt̃ hostes vilit̃ dimittit.  
**Tu** sup̃bū potētē de p̃ om̃ibz. de sede exalta  
do hūilē. **Tecū** sunt om̃es diuitie. te dili  
gētēs diligis. qui ad te puro corde vigilat̃  
te inueniūt. qm̃ cum simplicibz et rectis  
corde. gauderis. **Tu** solus añ om̃e p̃cipi



um. om̃ eius finis et p̃ncipiū. tu solus sine  
 tpe etne a deo p̃re gentibus. qm̃ bñ qui te dili-  
 gunt. qui aliud q̃ te non desideant. qui de te  
 assidue cogitant. qui te digne comedunt. qui teā  
 manētes vias tuas oī tpe custodiūt. Certe q̃  
 te inueniūt. uitā inueniūt. et hauriūt salutē  
 inuincibile. **O** esca mirabil' ac stupēda. delēabi-  
 lis atq; iocūda: tutissia atq; sup oīa poptāda  
**I**n qua tot sunt in nouata signa et mirabi-  
 lia mutata. in qua om̃e habet delēamētū  
 et ad om̃ gētarum p̃ficiā inuētiū. Om̃  
 singularis et inaudita tua liberalitas. q̃  
 superhabūdāssia et p̃diga largitas ut tu he-  
 m̃mē ex sortem facias. nisi ad te venire con-  
 tēpnat. **S**i quis g̃ p̃uulū est. seque ad  
 te veniat. et te comedēs magna fiet. et  
 relinquēs semitas in sanāe p̃ vias ambula-  
 bit prudēcie. si quis debilis est ad te dechi-  
 net. et p̃tma fiet fortis. si quis infirmus  
 sanabit. si quis mortuus est. si audire voluit.  
 vitā inuincibile apprehēdet. sed qui magna  
 est et fortis. nec hic te deserat nā sēp ha-  
 būdāt in te inueniet quo pascat. **R**emo  
 certe sine te uiuē p̃t ad momētū. tu solū  
 das om̃ib; creaturis vitā. **I**dāo defiat cor  
 meū et caro mea. deus cordis mei. et p̃s  
 mea deus in secula: in te solū delēat cor  
 meū. in te exultat aīa mea. **T**ibi soli cu-  
 pit adherē inens mea: qm̃ qui elongant  
 te a te p̃ibūt. **T**u autē dñe he longe faci-  
 as auxiliū tuū a me: sed tuā inclina ad



me aure misericordie. **T**e edat pauper et inopis  
et saet: et tunc vivens cor laudabit te. O lux  
invisibilis. inextinguibilis: et oia ve illuminas.  
**C**eco huc secus via misere mei fili dauid cla  
mati: visu tribue. quo te videat: appitus  
queso esto dñe huc patori: ut sis michi in  
aditu et in locis refugii. saluum me facies  
**ab.** **E**t tunc si ambulam in medio umbræ mor  
tis: non timebo mala quoniam tu mecum es. Mortu  
us es pro pie ihu iaceo: exurge resuscita me  
et confitebor tibi. **E**ger et infirmus sum  
cui nulla est amplius in carne sanitas.  
**M**edicus es sana me. nudus affligor frigus  
durus es induc me: fame in hac solitudine  
perero: abusus es sana me. sicut salubre potu  
lum es mebrua me. **I**nfirmus sum in limbo pro  
fundi: et non est substantia. **V**eni in altitu  
dine maris. et tempestas demersit me:  
laboravi clamans. rauce sunt facte fauces  
mee: iam intraverunt aque usque ad animam  
meam. **E**duc me de laqueo isto: pector me  
us. gubernator meus. firmamentum meum  
et refugium: dux meus. rex meus et deus  
meus. **I**n cuius manibus comedo spiritum me  
um: quem in crucis sapite redemisti. cui  
vitam et misericordiam tribuisti. **R**espice dñe hu  
militate mea: nec concludas me in ma  
nus inimici. **H**odie tecum ingrediar in lo  
cum tabernaculi admirabilis: ut inhabitem in  
domo tua in longitudine dierum in seculum  
seculi.

**I**n transitu de morte ad vitam



**H**is finitis verbis. vir dñi glorio sus  
 sacrū dñi corpus suscipiens. ad trā  
 supma rediit. demde manū in modū cru  
 cis sup pectus tenēs symeonibz apphete va  
 tiamit decātauit. Quo finito subito aut  
 tis cernētibz qui aderāt tāta in loco in q  
 iacebat diuinitus lux effulsit ut in star so  
 lis iadn splendor quorūlibz vibraret oai  
 lob ne possent mouētē unū glorio sū ali  
 quāt intueri. Quāquidē luce ad horā  
 pmanēte. circūstācū quidē agmē angeli  
 tū ibi viderūt undiqz discurren cū vti  
 sentille in arūdmeto solent. quidā vero  
 angelos non viderūt. sed vocē lapsam  
 celitus audierūt sic dicentē. Veni dilcē  
 m. tempa ē em ut mercedē accipias de  
 laboribz. quos mei causa vilit suppor  
 tasta. Quidā tñ nec viderūt angelos  
 nec illā audierūt vocē. sed tñ cū hñs a be  
 ato ihēonimo illa finita voce hec audie  
 rūt verba. Ecce ad te venio. pie ihū. sus  
 cipe quē tuo reapaſa sanguine. tñc subito  
 illa lux disparuit. Et illa scīssima aīma  
 tāqz syduſ omībus virtutibz radians.  
 carmē resoluta ceno. celozū regna adiit  
 glorioſa. In quibus iam certe hūare con  
 spiciūt remitet. et splendore inſimite be  
 atitudinibz et multozū choruscāde p digi  
 ozū. qm nec p t ciuitas abscondi sup mō  
 tē posita. nec voluit deus ut in morte  
 eius latēt sanctitas cuius vita scītatibz



causa fuit et salutis totius ecclesie militantis. Ita-  
tus demum illa recedente sanctissima anima  
odor subsecutus est per dies non modicos. ut ni-  
la forte talis recordetur etas. **H**ec certe dignum  
fuit ut illius merito odoribus papue clarescent  
iudicia qui ad unitatem fidei in temeritate me-  
bra fetida suorum verborum euocauerunt odore.

**Quo dñs reuelauit Cyrillo epō tñsiti b. kōm**

**H**ora namque carissimi patris et domini. huius  
transitus gloriosi diei erat ultimus in quo  
quidem et sui athlete prius dominus gloriam demo-  
straret. et omnibus qui in ecclesie domo habi-  
tant proferret clarum lumen hoc modo Cyrillo epō  
transiti gloriosi theomimi ipse dominus reuelauit.  
Cum iam dicta hora Cyrillus episcopus deuotus  
in sua cellula orationibus inhereret. sursum in  
spiritu raptus velut in extasi positus subi-  
to quoddam a monasterio in quo vir sanctissimus  
migraret usque ad celum mirabile et spec-  
tiosissimum vidit iter. cuius tanta erat pulchri-  
tudo et admiratio. ut sicut eodem postmo-  
dum testante cognouimus. stupore velut a-  
mens effusus. huc illucque admirans. sui pau-  
lisper credebatur obliuisci. **I**n hac siquidem  
mentis positus anxietate eleuauit oculos  
et ecce angelorum mariam a monasterio so-  
cietas ueniebat. alternati melodiarum et  
mellifluorum cantuum uocibus cōtinētiū. quorum  
videbatur uocibus celum et terram et omnia que  
eorum cōtinēt ambitu undique resonare.  
**F**erebat enim singuli angelorum. singulos



mambus acensos ceteros. quorum claritas so-  
 lis repellebat lumē. **S**ed quid? **A**ddit adm-  
 irationem admiratio. ad celos vertēs **E**yrilla  
 oculos. nō mōrē cernit angelorū numerū  
 mō simili istis obuiā venientū. qui rei huius  
 aurius exspectat euentū. **I**ntrogasset quidē  
 quid hoc eēt sed ita eū stupor oppresserat qd  
 quid diceret nesciebat. **A**c illo diutius exspec-  
 tante. gloriosa vidit ihēomni aīas p̄re cū-  
 tis qui p̄ibat angelis et sequebāt mūn de-  
 coratā pulchritudinē venientē. ad cuius erat  
 dextera saluator cū ea p̄t venēdo. **Q**ue  
 quidē in loco quo **E**yrilla degebat quidum  
 figens et stans eum talit' alloquitur est. **A**g-  
 noscas nemē **A**d quā illa **A**mmine quidē.  
**Q**uibus em̄ es. qui tāto ceteris honore emines?  
**E**t illa. **D**e ihēomni vniq̄ fuit aliq̄ tibi  
 cognatio. **A**t ille. **C**erte quē notās singula-  
 ri affnū diligo caritatis. sed queso quibus es?  
**E**t illa. **E**ius sum aīa. qm̄ gloriā iā optico  
 quā spabā. **A**d meos p̄gito filios et quē vi-  
 disti nūcia eis. ut et a luctu desināt. et me  
 o statu cōgaudeāt quē elegi. **Q**uibus oīb;  
 frmitis. om̄s illa vta visio ab eius euani-  
 it oculis. et p̄tina ni semet reuissus fuit  
**E**yrilla ineffabili gaudio p̄habūdās ita tñ  
 p̄ p̄ totā illā noctē nō se a lacrimis potuit  
 p̄re mētis leticia cōtinē. **Q**m̄ g' mirabilis  
 est deus in sās suis. mirabilis in maiesta-  
 te facies p̄dignā. dextera dñi fecit vir-  
 tutē. dextera dñi exaltauit. **n**otā facies



in p[ro]p[ri]is virtutib[us] eius. O diuinum amoris in[te]si-  
tas. diuine largitatis affluencia. Quid enim  
isti suo potuit facere filio honoris et gr[ati]e et  
non fecit cu[m] tam copiosa et in vita et in mor-  
te erga eu[m] fuit magnificencia. Dedit em[en]t  
d[omi]n[u]s ei claritatem eternam et nomen eterno hereditauit  
illu[m]. et fecit eu[m] hereditatem gaudioru[m] sup[er]  
nora in quibus permanebit in secula. **Q**uoniam  
singularis honor et admiranda gloria exce-  
dens pene alioru[m] gloria[m] sanctoru[m] et honore[m]  
ubi non solum illa sanctissima anima quasi o[mn]es  
celestes committit cohortes. sed ipse p[ro]p[ri]us  
etiam saluator. **N**ec enim solum in celo ful-  
get insignis dignitatu[m] illa beata anima. sed  
etiam corpus suu[m] sanctissimu[m] non cesset in  
terris radiare miraculis. ad cuius rationem  
congruu[m] est redire. **Hic sepultus est**

**D**efuncto namque ut d[omi]n[u]s e[st] vno s[an]c[t]io  
hora co[m]pletorij. corpus illud tunc  
fragrans aromatib[us] custodietes. totam  
illa[m] insopie nocte[m] ducetes circa eu[m]. in  
magis siquidē p[er] dampno q[uo]d auctis ob-  
uenerat fletib[us] et pro sua qua[m] iam obti-  
nuerat gloria[m] gaudiis vigilauit. Mane at-  
facto. diuinis pactis ut cōdecetbat miste-  
riis. debitisq[ue] obsequiis honore debito co[m]-  
sumatis. in bethleem iuxta p[ro]p[ri]e in quo  
p[ro] nobis x[p]i de intemerata sancta ma-  
ria uirgine natus infans uagist. corp[us]  
illud sacratissimu[m] sacri t[em]p[or]is cooptum in  
theo ut ordinaueat in t[em]p[or]e sepeliuim[us].



Omnis aut ipso die et etiam ad prius miracul  
 gloriosis impleuit dñs scm suū et filium  
 ihēominū. nō foret enarrare sufficiēs lin  
 gua carnis. **B**ed tñ quedā de multis ne  
 m̄ nimis plonget sermo miraculis refert.  
**Q**uidā a natiuitate reuē m ipso sepultūe  
 sue die vidēdi bñficiū corp⁹ tangeb scm  
 obtinuit. **Q**uidā eadē iuueni surdo et mu  
 to sassinū corpus deo salūti soluto aurib⁹  
 et lingue ligamē et loquēdi et audiedi  
 grā est concessa. **E**t certe dignū est ut  
 qui cecitatis vē lucis que xpc est teneb⁹  
 obsecatos suis sassinis doctis et exem  
 plis illuāneat. **S**urdus quoq⁹ et mutus ī  
 diuinis opibus verū exerciteat medelā.  
 ut et diuina intelligent documēta. et ca  
 tholice fidei confiterēt rōnes quas syne  
 bant m die sui obitus ihēominū gloriosi  
 et eas lumē tribuēt corpale et surdis  
 et mutis cōcedēt sanitatē. **Q**m pluim  
 ut asserūt qui viderūt a nephādis spū  
 b⁹ obūbrati m loco quo scm quiesat corp⁹  
 clamātib⁹ dñis vocib⁹ demōib⁹. scē ihe  
 romime aut tam dñe insequeris nos.  
**T**u m̄m semp flagellū fuisti et viuus  
 et nūc mortuus et sū mirabilis libenti.  
**E**t hēticus quidā dū p̄dēm btā ihēom  
 mū blasphemaret et eius fore dignū  
 corpus incendio dicit. ulcione diuina.  
 ad aliorū hēticorū formidīnē m ligni  
 specie est mutatus. et subito cunctis



qui aderant vidētibq; ignis celitus eum  
inuasit. et cū talit' cōbussit q' totus in cine-  
rem est conuersus. **A**d hec magna hēti-  
rū multitudo. cū tantā sue scitatis aduer-  
terēt expienciā. et ad veritatē sacre fidei  
tantis et tot aptis signorū indicis. tāq;  
quibuscūq; clāmātibq; precoribq; vocarentur  
ad ipius sacratissimē et mtem erite fidei  
lumē redierūt. **Q**uid plura dicā? Certe  
in gnatione et gnationē vix ānūciarem  
quē p' illū deus ondē voluit. ut magnifica-  
ret eū et colendū exhibēt vniūsis. **Q**uā  
magnus certe iste. tot faciēs mirabilia  
cui certe nō est filius secūdū opa sua. nūq;  
et magnalia de hoc p' mūdū resonent  
vniūsi. **S**ui gloriosi triūphi exultat fa-  
ma in omnē terrā. et in extrema tūmū  
spacio rutilent sua lucida signa. **I**n tāto  
rū miraculorū multitudinē corroborēt in-  
temerata fides. **N**ō em̄ infirmis integrit  
sanitatē concesserit p' optatā. enarri-  
redēt in immēsi. **E**t temp' et uita et  
om̄s hūana deficiēt sensus. si vellet oīa  
indagare. quē opatus est in diebus m̄is.  
quē auribq; n̄ris audiuiq;. nec sunt oc-  
cultata a filiis hōm. **L**etet itaq; totus  
fidelū cētus. et cantū leticie et exulta-  
tiōis deo concipet alta uoce. q' ex eis  
p' sūnt stella micans in celi firmamēto.  
tuis fulgētes lucis radī eos dirigūt in



celestem patriam ad eundem. **I**stius certe vita sa-  
 cratissima est omnibus disciplina. mores sui  
 sunt omni fidelium instituta. **A**ssint hodie sacre  
 ments ecclesie filij. et pro tanti filij recessu pie  
 lacrimae et pro tanta eius gloria inestimabile  
 gaudium habeant. **L**uceat ergo in star pie mris  
 et piis lamentationibus impedere. cum tanto se-  
 cernit puatam filio. viduatam viro. destitu-  
 tam pugile et capitaneo. massam palmite. que  
 in agro fidei plantavit et coluit. **N**on mi-  
 queso imputet filio. tanto orbata pre se  
 dolore dampni tam inestimabilis. ea refe-  
 ra que non decent. **S**epe namque ex cordis  
 habitudine plura homo loquitur. que non  
 vellet. **Q**uid heu carissimi presbiter et domini  
 nunc vobis referam. circumspecto  
 progenis. ut si forte meum. quem dominus moribus  
 fecit preme. **I**hecommum milenire. et non in-  
 uemo quem diligit anima mea. cuius amoris la-  
 guco. **C**edet animam meam vite mee. quam ab-  
 lata est a me vita mea. et excussus sum  
 sicut locusta. et exaruit virtus mea. et lu-  
 men oculorum meorum extinctum est. **Q**uale  
 michi amplius erit gaudium in mundo. cum  
 lumen meum videre non possim. **O**bscuratus  
 est enim sol meus et luna non stat in or-  
 dine suo. **O**mnes cum lupis quid faciet pasto-  
 ris puata minimum. **Q**uo viget arbor  
 radice detruata. **Q**uid heu dominus fecisti  
 morbus. **C**ur preme recipiens. filium tam me-  
 dicum et omnibus bonis exule dimisisti. **O**



mores crudelis non illi sed michi. et pene toti  
ecclie. que surripuisti athletam. Cur non distu-  
listi eum irape? Quare aliquitulum non auer-  
tisti faciem tuam ab eo? **H**ab quid fecisti?  
scilicet quid non considerasti. que tam velociter  
a nobis subripuisti. quod non sit in mundo ei  
silib. in virtute doctrina et salute. **H**ic  
certe princeps pacis. dux iusticie. doctor  
veritatis et equitatis. armiger inteme-  
rate fidei. contra hereticos bellator fortis.  
cuius sagitta nunquam abijt retrorsum. nec decli-  
navit clipeus in bello. et cuius nunquam est  
aversa hasta. **I**ncliti christianorum plebis  
flete. quoniam cecidit dux in. vox in iama so-  
nat. tanti filii recessu. pie ploret ecclesia.  
**I**am circumdabunt eam canes multi. et con-  
alium malignarum obsidebit eam. quoniam longe  
factus est ab ea auxiliator eius. **I**am ad  
sua non aspiciat defensionem. nam tribulatio  
prima est. et non est qui adiuuet. **I**am  
in sepulchro iacet protector solutus. non sur-  
get certe aduersus malignantes in eam. **I**d-  
circo clama in alio et in planctu pia in-  
indue vestes viduitatis. tanto viduata  
filio. **H**ec uaticinabunt pseudo prophete.  
et prophetabunt visiones mendaces et frau-  
dulentas. diuinationes et seductiones cor-  
dis sui in nobis. et certe non est qui resis-  
tat eis. **D**icitur est enim fons uite et ve-  
na disparuit aquarum uiuentium. **D**ed et tu  
quid dicas carissime pater damasi. **U**bi plu-



queres. quem tu diligebas **I**hecommū. **U**bi  
tua norma itmeris. cōsiliator. ductor et  
doctor. quo abijt tuus? **Q**uā queso scribes  
ei. sine tuo sum iheomme carissime cōsilio  
velud absasū a corpe mēbrū. **S**cribe se  
be queso ne pigriteris. ut si tua locorum  
distācia. postata careo visione. saltē tua  
assit in mēoria frequēs tuus assiduus lit  
teris gēiosus. **T**este deo in nullo vinctū  
ut in te mē spei firmo anchorā. **P**lora i  
git. reducat oculi tui lacrimas p diē et noc  
tem. qm̄ defecit anchora tue spei. **A**rrut  
scribentis manū tāq̄ flos fem. **I**ā non  
erit amplius tibi eius mēoria. **V**ox c  
te sua dilas et iocūda. que in auribus  
fidelū erat mel dulcissimū siluit. **H**eu q̄  
lē ammissa cōsiliatorē et adiutorē. **C**er  
te iam in multitudie cōsiliorū tuorū de  
fecisti. nō erit qui frāgat panē vite tibi.  
**E**xtincta est lucerna in medio ecclē mīas.  
ut non nobis sed sibi luceat. nō mūdo sed  
celo splēndeat. **Q**uid ergo dicā. **C**ui con  
querar? **V**ñ in hoc michi veniet auxiliū  
ut consolarer. **C**erte ut fateor a dño fēm  
est istud. **E**t id sibi dicā. **C**ui bone ihū tā  
velocat a tua sponsa. quā in cruce morēs  
despōsasti. tantū abstulisti filiū p tectore.  
et cont̄ eius hostes belligeri. **F**orte vo  
luisti eū habē tecū. **C**erte dñe nō eo ege  
bas ut ipā. bñ quidē ei subuēisti. sed  
nos orphanos reliquisti. **N**ūc conq̄tor



q̄ nichil aliud qm̄ qd̄ iustū et equū est fecis.  
qm̄ certe iam ip̄e merebat sine impone h̄  
uite laboribus et teni eē. sed doleo q̄ tan  
tū intrauit etiā dampnū eo abeūte. v̄tinā  
eū reddēs. ut tuā regeret ecclesia stabiliret  
et defendet velud p̄uīs. **Q**uid demax̄  
bone ih̄u faciet iacentes filij esuriētes crū  
cūtes famelici ciuitatē ut canes. nō h̄ntes  
qui eis panē frangat. **S**ūt oues errātes.  
non h̄ntes pastore. discipuli sine doctore.  
ceci sine ductore. **H**eu p̄r pie ih̄omme  
m̄e sustentatiois baculū ubi es. **Q**uid fa  
ciat tuus crux sine te dilas auriga ubi tu  
bas iudica nobis. **C**ur es nūc terre focus  
qui in te nichil voluisti fore terrenū. **B**eth  
leem bethleem ciuitas iuda que nō m̄ore  
de p̄ncipibz eccl̄ie retines. quid fecisti. **R**ed  
de nobis quē retines p̄rem. **R**ed et tut  
ra. quare audes retinē hoīem nō tuū q̄  
nil gessit terrenū uel carnale. **C**erte sua  
redoluit caro. **S**uspende et tu p̄r sic  
theodosi in salubz organa tua. nō p̄r  
cesset fletus. cū tu dilecti ih̄om̄m recor  
daris quē amisisti. **T**anta tibi demqz in  
sit dolorū affectio. q̄nta extitit dilao. tā  
ta sit lamētatio. q̄ntū sit dampnū. **E**t  
que possit mōrū explicare lingua. q̄nta  
eo sup̄state aderat toti eccl̄ie utilitas. q̄  
ta xp̄ianorū singulis salubritas. q̄ntū  
certamine. q̄ntaqz hereticas destructio  
ac dissipatio. **H**ic cte oibz xp̄icol ama



bilis erat. et decorus in vita sua. et ideo eius re-  
 cessu singulis flere licet. nec est qui abscon-  
 de vel excusare possit. **R**e igitur in nimis  
 protrahat sermo. ut breuit concludat. que  
 per mo dampno ad dolore attinet. et que  
 ex illo pueniebat omnibus utilitas et exul-  
 tatio explicari non potest ita dolor et lamen-  
 tatio. **C**esset ergo dolor. abeat tristitia. quibus  
 tunc attingere non possumus que vellemus. **N**on  
 solum nullum adhibet remedium dolori  
 sed auget. si preter in diligamus. eius le-  
 titia gaudeamus. **N**on uero diligit. qui sua  
 tantum utilitate diligit. **I**dem et si pro ea  
 que nobis euemut utilitas dolemus. et per  
 eam que recepit gaudium collemus. **A**ssit ergo  
 gaudium nobis hodie causa magne leticie.  
**C**antet quilibet in nouum domini canticum.  
**D**onoribus iubilet uocibus nostris etiam. in ymnis  
 et confessionibus plaudet hodie plebs  
 catholica. undique locundet christiana conuocatio.  
**H**odie certe optinuit iherosolymus quod  
 tanto estuabat de siderio. hodie deuictis hos-  
 tibus securum optinuit triumphum. **C**erte omnibus  
 expletis laboribus. requiem possidet sine fine.  
**I**am non esuriet neque sitiet amplius. neque  
 cadet super illum sol neque ullus estus. **A**blata  
 est ab oculis eius omnis lacrima. abiit luctus.  
 iam certe dolor sibi deinceps non erit. **I**a  
 certe mercedem nunc habet. pro qua totius  
 uite sue tempore laborauit. **C**onsolemur ergo deum



magnificentiā deo mō. qm̄ dei p̄fecta sunt  
opa. et om̄s vie eius iudicia. **C**onfiteamur  
Dño et collaudem⁹ deū saluatōre m̄m qm̄  
nō dereliquit suū suū sine adiutorio in t̄  
bulaciōib⁹ que in agone hui⁹ vite miser  
rime cruciaderūt illū. **S**ed adiutor et p̄  
tector suus sc̄us lib̄auit corpus suū a per  
diciōe a laqueo lingue inique. et a labi  
is op̄ancū mēdacū et eū sublimi⁹ collo  
cauit infra p̄is mansionē. ibi om̄e est  
gaudiū. om̄s suauitas. om̄o qd̄ desidē  
ri p̄t. **U**bi felix et gloriosa est refectio  
animarū post labores et eripnas. **U**bi de  
as sollempnitat⁹ angelorū. ubi vna soae  
tas et caritas om̄i cui⁹ sup̄noū. ibi cer  
te neminē dolor aut timor concutit. i  
bi nulla penitus agnoscit⁹ angustia. tribu  
lacio aut aduersitas. **N**ulla ibi infirmitas  
nōnat⁹. nemo em̄ de suo defraudat de  
siderio. paul̄ ibi distat mor⁹. nulla ibi p̄  
sus p̄ntis glorie expectat m̄oracio. sed  
augmētū saluet cū om̄ vniūsalis eit re  
surrectio mortuorū. ibi tūc corpus cui⁹ li  
bet sc̄orū s̄l cū aīa p̄dictā gloriā. quā  
nūc sola possidet anima sine int̄mabi  
li possidebit. **Q**uibus autē angelorū uel ho  
minū quāta sit m̄or p̄tacula gaudiorū et  
glorie que ibi sunt. **E**sset sufficiens enar  
rare. **Q**uibus eēt intellāis ad hoc intelli  
gēdū ydone⁹. que nec ocul⁹ vidit. nec



audiuit. nec in cor ascendit. **C**erte si hec  
 quanta sunt gaudia consideret. terrena omnia  
 viliora omni stercore apparebunt. **I**n herte  
 palis uita illi coparet. quam quilibet homi  
 extinguere quingentis potit ardescet ut illig  
 capax efficiat. **H**ec uita caduca. et mom  
 tanea respici illius. mors potius est dice  
 da quam uita. **O**mnes mundi fallax et bana le  
 ticia pondus amarissimum et grauis sarci  
 na. **H**anc quippe sarcinam deponens **I**hēom  
 mus sanctissimus. optimam illam elegit pte  
 que ab eo nullo aufert tpe. **P**rogo gaude  
 te. cantate exultate et psallite. quia per nos  
 gloriosus nauim plenam celestibus diuiciis et  
 in super meritis iam conaripito in litore collo  
 cauit. **A**nchoram spei. tranquilla in statione  
 firmavit. **I**am certe brachium optinet pro  
 quo in agone huius seculi ab omnibus illa  
 tis se abstinendo currit. **I**am pius doctor de  
 suis hostibus triumphauit. cum quibus sauto  
 timoribus domini munus uirilitatis dimicauit.  
**I**am denarium recepit. pro quo tanto labo  
 re in uinea sancte ecclesie laborauit. **I**am talen  
 tum domino reddidit duplicatum. pro cuius mcede  
 in gaudium domini meruit intrare. **P**er hoc  
 gaudens gaudebo. et cantabo dilecto patri  
 meo cantici noua. ut sit laus eius in ec  
 clesia sanctorum. **E**cce dilectus pater meus. candi  
 dus speciosissimus. electus ex milibus in  
 quo nulla est macula. pascat me lixa  
 in uinea domini sabaoth. **E**cce flos campi



et rosa nimio fragrans odore de orto mi  
ni ecclesie in vundarum domini est transplatus.  
Ecce expressus in celi altitudine se ex tollit  
ad insulas longe diuulget nomen suum ut sit  
metuit eius memoria in benedictione. Exul  
tate igitur carissimi presbiteri et domini letamini et  
laudate quia decet laudare dominum qui mirabi  
lis est in se et in sanctis suis delectatur.  
Letetur omnis orbis. erubescant fallaces hereti  
ci. et iam se noscant ad nichilum devenisse.  
Certe non est mortuus ut estimant suchos  
tes. sed certe victor regnat in terra vive  
rit. Jam certe refulget eius claritas per  
eterna solacia et palatia. Jam veteribus  
depositis armis fragilibus. noua induit  
ac perpetua. Hodie vndique facta est in populo  
christiano leticia. Exultet papue sacra  
mentum ecclesie. cuius hodie gloriosus filius.  
et cultor. amator et pugillator papu  
us omnibus exstirpatis hereticis dog  
matibus cum suis fallacibus auctoribus dea  
gro fidei catholice et doctrine sanctissime  
et prefulgentis signis ac prodigiis. ut sol  
relucet inter agmina beatorum. **Exa**  
**V**ale ergo ihesomme glorie in semper  
pud deum memoria ut tua valeamus presen  
tissima intercessio ab omnibus protegi nocuiss  
et in futuro gaudia que iam tu possi  
des adipisci. Amen. **Explicit epla**  
**beati Eusebii de obitu glorie ihesomme**